

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

№ 005 (7173)

Tarixi yaradan və onu inkişaf etdirən LİDER

3

"Ölkələrimiz daim bir-birini dəstəkləyir"

2

Prezident İlham Əliyev Küveytin ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

34 illik şərəfli tarixi yol!

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSINI

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 11 yanvar 1991-ci ildən nəsr olunur

34

4

Böyük Qayıdış: əzəli torpaqlarımız yenidən dirçəlir

5

Ekspert: "Qərb Ermənistanı özünün regiondakı forpostuna çevirir"

15

Bakıda tramvayın effektiv olacağı ərazilər açıqlandı

9

12 yanvar 1908-ci ilin soyuq qış günü...

10

150 yaşlı milli mətbuatın 34 illik "Səs"i

16

“Ölkələrimiz daim bir-birini dəstəkləyir”

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 10-da Küveyt Dövlətinin ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Məhəmməd Feysal əl-Mutairinin etimadnaməsini qəbul edib. Səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim edib.

Prezident İlham Əliyev Küveytin ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Prezident İlham Əliyev Küveytin yüksək səviyyədə nümayəndə heyəti ilə COP29-da təmsil olunmasının və bu tədbir çərçivəsində Küveyt Dövlətinin Vəliəhdi Şeyx Sabah Xalid əl-Həməd əl-Sabah ilə görüşünü məmnunluqla xatırlayıb. Dövlətimizin başçısı səfirə fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Xoş sözlərə görə minnətdarlığını ifadə edən səfir Azərbaycan Prezidentinin qəbulunda olmaqdan böyük fəxr hissi keçirdiyini bildirərək, Küveyt Dövlətinin Əmiri Şeyx Məşəl əl-Əhməd əl-Cabir əs-Sabahın və Küveyt Dövlətinin Vəliəhdi Şeyx Sabah Xalid əl-Həməd əl-Sabahın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırıb. Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirib, onun da salamlarını Küveyt Dövlətinin Əmirinə və Vəliəhdinə çatdırmağı xahiş edib. Səfir təyyarə qəzası nəticəsində həlak olanlarla bağlı bir daha Küveyt Əmirinin başsağlığını çatdıraraq, yaralananların tezliklə şəfa tapmasını arzulayıb.

O, COP29-un yüksək səviyyədə təşkilinə və əldə olunmuş nailiyyətlərə görə Azərbaycana və dövlətimizin başçısına təbriklərini çatdırıb. Söhbət zamanı siyasi münasibətlərimizin çox yaxşı səviyyədə olması, iqtisadi, ticarət və sərmayə sahələrində əlaqələrin inkişafı, hökumətlərarası komissiyaların iclasının keçirilməsi və iki ölkənin Xarici İşlər nazirlikləri arasında siyasi məsləhətləşmələrin aparılması məmnunluqla vurğulanıb.

Azərbaycan ilə Küveytin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində yaxından əməkdaşlığına toxunulub, ölkələrimizin daim bir-birini dəstəklədiyi bildirilərək, bu xüsusda BMT, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Qoşulmama Hərəkatı, OPEC+ formatında əməkdaşlıq qeyd olunub. Eyni zamanda, Azərbaycanın Ərəb Dövlətləri Liqası və Körfəz Əməkdaşlıq Şurası ilə də əlaqələrin inkişafına mühüm əhəmiyyət verdiyi bildirilib. Görüşdə son dövrlərdə qarşılıqlı turizmin və insanlararası təmasların daha da genişlənməsi məmnunluqla qeyd olunub.

“Litva Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə əlaqələrinin genişlənməsinə dəstək verməyə hazırdır”

Prezident İlham Əliyev Litvanın Azərbaycanda yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 10-da Litva Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Kestutis Vaškelevičusun etimadnaməsini qəbul edib. Səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev səfirə fəaliyyətində uğurlar arzulayan Prezident İlham Əliyev ümidvar olduğunu bildirdi ki, onun səfirliyi dövründə əlaqələrimiz daha da genişlənəcək, əməkdaşlığımızın möhkəmlənməsi üçün yeni imkanlar müəyyən ediləcək.

Prezident İlham Əliyev səfirə söhbət etdi. Dövlətimizin başçısı 2022-ci ildə Litva Prezidentinin ölkəmizə, 2023-cü ildə isə özünün Litvaya rəsmi səfərlərini, ötən ilin sonunda Gitanas Nausėda ilə telefon danışıqlarını, həmçinin bundan əvvəlki dövrlərdə Litvanın dövlət başçıları ilə təmaslarının məmnunluqla xatırladı, bunların ikitərəfli münasibətlərin inkişafında vacib rol oynadığını qeyd etdi.

Xoş sözlərə görə minnətdarlığını bildirən Kestutis Vaškelevičus Litva Respublikasının Prezidenti Gitanas Nausėdanın səmimi salamlarını və xoş arzularını dövlətimizin başçısına çatdırdı. Dövlətimizin başçısı salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Prezident Gitanas Nausėdaya çatdırmağı xahiş etdi.

Səfir qeyd etdi ki, Litva Prezidenti onunla söhbəti zamanı Azərbaycanın oynadığı rolun önəmini vurğulayıb, ölkəmizlə əlaqələrin daha da möhkəmlənməsi istəyində olduğunu deyib, eyni zamanda, təyyarə qəzası ilə bağlı başsağlığını ifadə edib. Kestutis Vaškelevičus vurğuladı ki, Azərbaycan bu qəza zamanı xeyli sayda insanın həyatını xilas edən övladları ilə haqlı olaraq fəxr etməyə layiqdir.

Əlaqələrimizin tarixində ölkələrimizin və xalqlarımızın bir-birinin müstəqilliyini, azadlığını dəstəkləməsinin əhəmiyyətini qeyd edən səfir bunun rəmzi mənə daşdığını dedi. O, Azərbaycanın və Litvanın XX əsrin sonlarında müstəqil olmasından sonra ikitərəfli münasibətlərimizdə böyük inkişafa nail olduğunu vurğuladı. Səfir qeyd etdi ki, Litva Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə əlaqələrinin genişlənməsinə dəstək verməyə hər zaman hazırdır. O, Azərbaycanın Ukraynaya göstərdiyi humanitar dəstəyi yüksək qiymətləndirdiklərini dedi, Litvanın Cənubi Qafqazda davamlı sülhü və inkişafı dəstəklədiyini vurğuladı.

Bu il ölkələrimiz arasında diplomatik əlaqələrin qurulmasının 30 illiyinin qeyd edildiyini deyən Kestutis Vaškelevičus səfirlik fəaliyyəti dövründə münasibətlərimizin tarixində nümayiş etdirilmiş dostluq və həmrəylik ruhunda çalışacağını bildirdi. Söhbət zamanı iqtisadiyyat, kənd təsərrüfatı və bərpaolunan enerji sahələrində əməkdaşlıq məsələləri də müzakirə edildi.

Azərbaycan Prezidentinin yerli telekanallarda müsahibəsi Rumıniya mətbuatında müzakirə olunub

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yerli telekanallarda verdiyi müsahibə Rumıniya mətbuatının diqqət mərkəzində olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Rumıniyanın “AGERPRES” milli xəbər agentliyi, “MediaFax” özəl xəbər agentliyi, “Pro Tv”, “Digi24 Tv” və “Realitatea TV” televiziya kanalları, “G4media.ro”, “Profit.ro”, “Adevarul”, “Evenimentul Zilei”, “Primanews”, “Forbes”, “Capital” və digər nəşrləri Prezident İlham Əliyevin müsahibəsini

müzakirə edib, xəbərlər yayıblar. Mətbuat orqanları Azərbaycan Prezidentinə istinadla yazırlar: “Ermənistanın silahlanması, sadəcə olaraq, yeni gərginliyə gətirib çıxaraçaq. Biz bunu istəmirik. Biz sülh istəyirik. Müstəqil Ermənistan dövləti, əslində, faşist dövlətdir. Çünki eğer bu ölkəyə 30 ilə yaxın faşist ideologiyasının daşıyıcıları rəhbərlik edəblərsə, bu ölkəni onlar ele

özləri kimi də formalaşdırıblar. Ona görə faşizm məhv edilməlidir. Bunu ya Ermənistan rəhbərliyi məhv edəcək, ya da biz məhv edəcəyik. Bizim başqa çarəmiz yoxdur”.

Bildirilir ki, Ermənistan Türkiyə ilə Azərbaycan arasında coğrafi maneə rolunu oynamamalı, Zəngəzur dəhlizi açılmalıdır. Yazılarda dövlətimizin başçısının çıxışına istinadən qeyd olunub ki, Amerikada da Soros dövrü başa çatıb. Bayden administrasiyası, əslində, Soros idarə üsulu ilə idarə olunurdu. Sorosçuların faktiki olaraq mövqelərini itirdiklərini vurğulayan dövlətimizin başçısı deyib ki, Ermənistan rəhbərliyi bunu nəzərə almalıdır.

Situatie alarmantă în Caucaz. Președintele azer a amenințat că va „distruge” Armenia

Milli mətbuatın 150 illik tarixində özünəməxsus yeri olan "Səs" qəzeti çətin, mübarizələrlə dolu şərəfli yol keçib. Müstəqil Azərbaycanın demokratik inkişaf yolunda müstəsna xidmətləri olan, yarandığı zamandan xalqın səsini səsində birləşdirərək, dünyaya Azərbaycanın səsini çatdıran "Səs" qəzeti artıq 34 yaşını qeyd edir.

Çap olunmağa başladığı ilk gündən elə ölkənin həyatında tanınan, Azərbaycan həqiqətlərinin xalqa çatdırılmasında obyektivliyi ilə seçilən "Səs" bir mətbu orqan kimi hər zaman oxucu diqqətində olub. Bu mətbu orqan ədalətə, haqqa səslədi milyonlarla insanları. Təlatümlü zamanda xalqın səsini ucaltdı. Müstəqilliyə gedən yolda, "Qoy ədalət zəfər çalsın" prinsipini əsas götürərək qısa zaman məsafəsində Azərbaycanda bu qələbənin təntənəsini səhifələrində dərc etdirdi. Öz çoxminli oxucularının ümidlərini doğrultdu. Bu gün "Səs" qəzeti mətbuatımızın, azad sözün inkişafına öz mühüm töhfəsini verməkdədir. Məqalələri, analitik və təhlil yazıları ilə insanların məlumatlandırılması, maarifləndirilməsi kimi mühüm missiyanı uğurla həyata keçirir. Təsis edildiyi gündən bu günədək "Səs" qəzetinə ən yüksək qiyməti də elə, məhz "Səs qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir", - deyən Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev verib.

HƏQIQƏTLƏRİ GENİŞ İCTİMAİYYƏTƏ ÇATDIRAN YEGANƏ MƏTBU ORQAN

İlk nömrəsindən bu günə qədər tutduğu yolu davam etdirərək, amalının müdafiəçisi tək zamanın səsini bəyan edib. Azərbaycanın 34 illik tarixi səhifələrinə həkk olunub. "Səs" ictimai-siyasi qəzeti yaşadığı zamanın hesabında qürurla, dəyanətlə dayanıb çağdaş dünyamıza həqiqətləri çatdırıb. 34 ildə saxta tarixdən deyil, zamanın həqiqətlərindən, burulğanlı, təlatümlü, mübarizəli, mücadilə ilə dolu bir dövrdən - müstəqilliyimizdən söz açıb. Zamanımız üçün fəxarətlə səhifələdiyimiz səhifələrdə milli düşüncə, milli qeyrət, heysiyyət, qəhrəmanlıq, azadlıq kimi məfhumlarla qarşılaşırıq. Milli mətbuatımızda çəkisi, yeri olan "Səs" qəzetinin çağdaş dünyamızın aynası və tərzisidir.

Tarixə səyahət edərək bildirik ki, "Səs" qəzetinin yaranması 1990-cı illərin hadisələri ilə - Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkatının başlaması ilə bağlıdır. Həmin illərdə Azərbaycanda yaşanan ictimai-siyasi böhran, Ermənistanın ölkəmizə qarşı işğalçılıq və soyqırımı siyasəti, olduqca ağır sosial-iqtisadi durum, insanların üzleşdikləri çətinlikləri qəzet səhifələrində işıqlandırıldı. Gerçəklik qəzetin səhifələrinə yol açdı. Real mənzərəni geniş ictimaiyyətə çatdıran yeganə mətbu orqan "Səs" qəzeti idi. "Səs" qəzeti o zaman Azərbaycanda daha çox oxunan, əldən-ələ gəzən mətbu orqana çevrilmişdir. "Səs" üçün yaşanan illər hamar olmayıb. Elə ilk addımından təzyiqlə üz-üzə qalıb, sonralar qəzetə dəfələrlə hücumlar edilib. Lakin bu hərəkatlər vətəni sevmən, həqiqətləri, Vətən keşiyində duran qəzetin fədakar kollektivini haqq-ədalət yolundan, milli mücadilədən çəkəndirməyib. AXC-Müsvət hakimiyyəti illərində bu qəzetə qarşı davamlı basqılar, hücumlar baş qaldırılıb, orada çalışan qəzet heyətinə təhdidlər yağdırılırdı. Hətta bir neçə dəfə qəzetin redaksiyasına silahlı hücumlar da təşkil olunmuş, jurnalistlərə xəsarətlər yetirilmişdi. Ancaq bütün bunlara baxmayaraq, nəşr öz fəaliyyətini qətiyyətlə davam etdirir, heç bir təhdiddən, hücumlardan çəkinmədiyini sübuta yetirirdi. Qeyd etmək yerinə düşərdi ki, o dövrdə ölkə regionları arasında Naxçıvan daha çətin durumda idi. Bu bölgənin problemlərini, insanların üzleşdikləri çətinlikləri real şəkildə geniş ictimaiyyətə çatdıran

yeganə mətbu orqanı isə "SƏS" qəzeti idi. Bu baxımdan, "SƏS" qəzeti o zaman Azərbaycanda daha çox oxunan, bir nömrəli qəzet sayılırdı.

MÜBARİZLİYƏ VERİLƏN BÖYÜK QIYMƏT

Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin çıxışlarını, ideyalarını təbliğ etməkdə vuruş meydanına çevrilən qəzet geri çəkilmədi. Bu prinsiplilik olmasa idi, 1992-ci ilin oktyabrında ölkə ziyalılarının xalqın iradəsini ifadə edən Ümummilli Lider Heydər Əliyevə ünvanlanan müraciəti "Səs" qəzetində dərc olunmazdı. Ulu Öndərimiz, əslində, xalqın çağırışı olan bu müraciətə biganə qalmadı

və bu cavab da "Səs" qəzetində yer aldı. Ümummilli Liderin hakimiyyətə gəldikdən sonra "Səs" qəzetini özü üçün doğru qəzet adlandırması da, məhz bu mübarizliyə verilən qiyməti idi.

1991-ci ilin 11 yanvar tarixində ilk sayı işıq görə qəzet elə həmin zamandan bu günə qədər əqidə və prinsipini rəhbər tutaraq, dövlətimizin qarşısında duran çətin sınaqları dəf etmək üçün silahlanıb. Azərbaycanın müstəqilliyinin yaşdığı olan qəzet bu çətin dövrdə azadlıq istiqlalçısı kimi tarixi zamanla bərabər addımladı, şərəfli bir yola körpü saldı və fəaliyyəti dövründə xalqın sevimli mətbuat orqanına çevrildi. Azərbaycan dövlətçiliyinin, Ulu Öndər Heydər Əliyev ideyalarının yaşadılması, təbliği, Azərbaycana xidmət idi xalqda bu sevgini oyadan.

MƏTBUAT ÜÇÜN NÜMUNƏVİ MƏKTƏB

Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1993-cü ilin iyununda xalqın çağırışı ilə hakimiyyətə qayıdışından sonrakı dövrdə isə Azərbaycan mətbuatının inkişafında tamamilə yeni mərhələ başladı. Azərbaycanda söz və mətbuat azadlığının, müstəqil mətbuatın əsasını qoymuş lider kimi böyük ehtiramla anılır. Həmin dövrdən respublikada mətbuat orqan-

larının azad fəaliyyəti və inkişafı yolunda süni maneələrin aradan qaldırılması "Səs"-in vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunda rolunu daha da fəallaşdırdı. "Səs" mövcud proseslərdən kənarda qalmadı.

"Səs" qəzetinin keçirdiyi tarixi yolu, onun fəaliyyətini bütün hallarda Yeni Azərbaycan Partiyasının fəaliyyətindən ayrı təsəvvür etmək mümkün deyil. Partiya yarandıqdan sonra onun əsas mətbu rупoru kimi fəaliyyətini davam etdirib. Partiyanın bəyanatlarını, yığıncaqlarını və sair tədbirlərini öz səhifələrində geniş işıqlandırır. YAP-ın yarandığı ilk illərdə "Səs" qəzeti onun fəal təbliğatı ilə məşğul olub, məram və məqsədlərini ardıcıl, məqsədyönlü, məzmunlu və uğurlu şəkildə

təbliğ edib. "Səs" qəzeti bu gün də bu şərəfli missiyanın daşıyıcısıdır. Belə ki, YAP-ın ideyalarının ən fəal təbliğatçısı kimi çıxış edir. Partiyanın fəaliyyətinin təbliğində və işıqlandırılmasında qəzetin özünəməxsus rolu var. YAP-ın mövqeyini, siyasi kursunu müdafiə edən qəzetlər sırasında "Səs" qəzeti öz ardıcılığı, mübarizliyi və məqsədyönlülüüyü ilə seçilir.

"Səs"-in yolu Azərbaycan mətbuatı üçün nümunəvi məktəbdir. Bu gün təvazökarlıqdan uzaq olsa da, bildirik ki, "Səs" qəzetinin milli mətbuatımızda özünəməxsus yeri var. "Səs" bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, YAP-ın Sədri İlham Əliyevin siyasi xəttini, fəaliyyətini çox fəal, qətiyyətli şəkildə işıqlandırır. Qəzet ölkədə və dünyada baş verən hadisələri, insanların fikirlərini, əldə olunan uğurları və problemləri səhifələrində dərc edir. Obyektiv, peşəkar qələm cəmiyyətin maraqlarına, vətəndaş cəmiyyətinin inkişafına xidmət edir. Bu da öz ədalətli mövqeyində dönməz olan "Səs"-in ictimai-siyasi qəzet kimi nüfuzunu, populyarlığını daha da artırır və qəzetin oxucu auditoriyasını bir qədər də genişləndirir.

İLHAM ƏLİYEV: "1991-Cİ İLİN YANVARINDA İŞIQ ÜZÜ GÖRMÜŞ "SƏS" QƏZETİ QISA ZAMANDA ƏSL

34 illik şərəfli tarixi yol!

MÜSTƏQİL VƏ DEMOKRATİK MƏTBUAT NÜMUNƏSİNƏ ÇEVİRİLMİŞDİR

Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin siyasi kursunun davamçısı Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın inkişafı və çiçəklənməsi, xalqın rifahının yüksəlməsi yolunda gördüyü möhtəşəm işlərin işıqlandırılması və əhaliyə çatdırılmasında "Səs" qəzeti öz yolunu davam etdirir. Bu gün dövlətə, dövlətçilik ənənələrinə sadıq qalan "Səs" qəzeti bir sıra mətbu orqanlar kimi dövlət qayğısı ilə əhatə olunub. "Səs" qəzeti bu gün də dövlətə, YAP-ın siyasi kursuna, daşdığı dəyərlərə sadıqdır və daim bu amal uğrunda çalışır. Zamanla ayaqlaşan qəzet dövrün tələblərinə cavab verir, yenilənir, müasir texnologiyalara sahibdir.

"SƏS"-in 20 illik yubileyində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev təbrik məktubunda bildirmişdir: "Azərbaycanın ilk müstəqil mətbuat orqanlarından olan "SƏS" qəzetinin kollektivini fəaliyyətə başlamağı 20 illik yubileyi münasibətilə təbrik edirəm. İlk nömrəsi gərgin ictimai-siyasi proseslərin cərəyan etdiyi mürəkkəb dövrdə, 1991-ci ilin yanvarında işıq üzü görmüş "SƏS" qəzeti qısa zamanda əsl müstəqil və demokratik mətbuat nümunəsinə çevrilmişdir. Cəmiyyətdə siyasi plüralizmə böyük ehtiyac duyulduğu həmin illərdə, qəzet müxtəlif ictimai-siyasi dairələrin, sağlam düşüncəli vətənpərvər ziyalıların tribunasına çevrilmiş, vətəndaşları narahat edən məsələləri, dövrün aktual problemlərini cəsarətlə ictimai müzakirəyə çıxarmış, müxtəlif yönü təqib və təzyiqlərə baxmayaraq öz mübariz mövqeyindən geri çəkilməmişdir".

Bu gün qəzetin bazasında "Səs" informasiya Agentliyi və SesTV fəaliyyət göstərir. Mətbu orqan hər zaman olduğu kimi, heç şübhəsiz ki, bundan sonrakı dövrdə də öz missiyanı yerinə yetirəcək. Sağlam əqidə, milli özünüdərk ruhunda köklənmiş insanlar ətrafında birləşdirən "Səs" qəzeti Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ideyalarını qətiyyətlə təbliğ edib, müasir Azərbaycanın inkişafından, onun müasirləşməsindən, əhalinin sosial rifahının yüksəlməsindən söz açıb. Zəfər tariximizi səhifələrinə həkk edən qəzet bu gün Böyük qayıdışımızdan, abadlıq-quruculuq işlərindən yazır. Məhz bunun nəticəsidir ki, qəzetin oxucularının sayı gün-gündən artır. Sosial şəbəkələrdə on minlərlə izləyicisi var.

Bəli, "Səs" qəzeti müstəqil mətbuat tariximizdə özünəməxsus yeri, dəst-xətti, eləcə də, şərəfli tarixçisi olan mətbuat orqanıdır. Azərbaycan cəmiyyətinə, dövlətçiliyinə sədaqət əməlidir ki, şərəfli yolunda neçə-neçə onillikləri yaşayacaq.

"Səs" qəzetinin 34 illik yubileyi münasibəti ilə əməyi olan kollektivin hər bir üzvünü təbrik edir və onlara dövlətçilik və milli maraqlar uğrunda yaradıcılıq uğurları arzulayırıq. Qoy həmişə qələmimiz iti, sözüümüz kəsərli olsun.

Zümrüd BAYRAMOVA

Böyük Qayıdış: əzəli torpaqlarımız yenidən dirçəlir

Prezident İlham Əliyev: "Biz dünya tarixinə nəzər salsaq görərik ki, işğaldan və dağıntıdan əziyyət çəkmiş heç bir ölkə öz ərazilərini bu templə və bu keyfiyyətlə bərpa etməyib"

Yola saldıığımız 2024-cü il bütün sahələrdə olduğu kimi, Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişaf baxımından da uğurlu il olmuşdur. Azərbaycanın iqtisadiyyatı inkişaf etmişdir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 7-də yerli televiziya kanallarına müsahibəsində bildirdiyi kimi, "İnkişaf templəri, bugünkü dünyanın mənzərəsinə nəzər salsaq, müsbət sayıla bilər. Yəni, ümumi daxili məhsul 4 faizdən çox artmışdır. Əslində, bizim üçün əsas göstərici qeyri-neft sektorunun inkişafıdır. Çünki bildiyiniz kimi, biz son vaxtlar neft hasilatında tənəzzüllə üzləşmişdik və hesab edərdim ki, aparılan danışıqlar, göstərilən səylər nəticəsində artıq bu tənəzzülə son qoyulacaq və neft hasilatı sabit qalacaq. Beləliklə, neft hasilatının azalması bundan sonra ümumi daxili məhsula mənfi təsir göstərməyəcək. Ona görə biz ümumi iqtisadi göstəricilərə nəzər saldıqda, ilk növbədə, qeyri-neft sektorunun parametrlərini nəzərə alırıq. Burada da inkişaf daha uğurludur, 6 faizdən çox artıbdır. Nəzərə alsaq ki, artıq uzun illər bizim iqtisadi inkişafı ilə əsas hədəflərimizdən biri sənaye istehsalının artırılmasıdır, qeyri-neft sənaye sektorunda artım daha da yüksəkdir. Bu, 7 faizdən çoxdur. Yəni, əgər dünya iqtisadiyyatının artım templərinə və inkişaf etmiş ölkələrin inkişafına, yaxud da ki, tənəzzülə nəzər salsaq, görərik ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı uğurla inkişaf edib. Əlbəttə ki, bunun təməlinə düşünülüb siyasət dayanır".

"BİZ ÜÇ İL ƏRZİNDƏ 10 YAŞAYIŞ MƏNTƏQƏSİNƏ KEÇMİŞ KÖÇKÜNLƏRİ QAYTARA BİLMİŞİK"

44 günlük Vətən müharibəsində qazandığımız Zəfər ölkəmizin həyatında yeni bir dövrün başlağıcı oldu. Bu Zəfər regionda sülhün və təhlükəsizliyin təminatında əhəmiyyətli rol oynayaraq yeni reallıqlar yaratmış oldu. 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan 30 ilə yaxın işğal altında olan torpaqları düşmən tapdığından azad etdi və Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən təsdiqlənən mükəmməl hərbi strategiya və taktika döyüş meydanında Azərbaycan Ordusunun "Dəmir yumruq" əməliyyatını sürətlə həyata keçirməyə imkan verdi. Azərbaycan Ermənistanın belini qırmaqla öz torpaqlarını düşmən tapdığından azad etdi. XXI əsrin müharibəsini aparən Azərbaycanın hərbi gücü, qüdrəti 44 günlük müharibə zamanında özünü göstərdi. Xatırladaq ki, Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev rəhbərliyi ilə rəşadətli Ordumuzun 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığı Zəfər 30 ilə yaxın

doğma yurdun həsrətini çəkən keçmiş məcburi köçkün həmvətənlərimizin işğaldan azad edilmiş ərazilərdəki doğma yurd yerlərinə qayıtmasına imkan yaratmış oldu. Köçkünlük həyatı yaşadıkları dövrdə onlar daim dövlətimizin diqqət və qayğısı ilə əhatə olundular. Bu sahədə Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi və Prezident İlham Əliyevin davam etdirdiyi strateji xətt keçmiş məcburi köçkünlərin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılmasına, sosial müdafiəsinin, məşğulluğunun təmin olunmasına istiqamətləndi və ardıcılıqla həyata keçirilir. Artıq davamlı olaraq işğaldan azad olunan ərazilərimizə əzəli sakinlər Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, işğaldan azad edilmiş ərazilərə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramına əsasən, yenidən qurulan ərazilərə qayıdılar. "Biz üç il ərzində 10 yaşayış məntəqəsinə keçmiş köçkünləri qaytara bilməmişik. On mindən çox köçkün artıq evlərlə təmin edilib və orada yaşayır. Bütövlükdə 30 minə yaxın insan orada yaşayır, müxtəlif vəzifələrdə çalışırlar, inşaatda, dövlət işlərində və digər sahələrdə", - deyər Prezident bildirib. Qeyd edək ki, hazırda Qarabağda və Şərqi Zəngəzurd, ora köçürülən keçmiş məcburi köçkünlərlə yanaşı, bu bölgədə aparılan layihələrin icrasında çalışan, həmçinin ayrı-ayrı dövlət qurumlarının yerli bölmələrində xidməti vəzifələrini yerinə yetirən, yenidən fəaliyyətə başlamış səhiyyə, təhsil, mədəniyyət, turizm, sənaye, energetika müəssisələrində işləyən, ümumilikdə, 30 minə yaxın insan yaşayır.

Qısa bir zamanda reallaşan infrastruktur layihələr, abadlıq və quruculuq işləri Azərbaycanın iqtisadi gücünü bir daha ortaya qoymuş oldu. Müharibədən çıxmış bir dövlət qısa zamanda Böyük Qayıdışın təməlini qoydu. Ağalı kəndinə əhalinin köçürülməsi Böyük Qayıdışın ilk sorağı oldu. Bu gün Şuşada, Füzulidə, Ağdamda və digər ərazilərimizdə görülən işlər Böyük Qayıdışımızla əzəli sakinlərə qucaq açıblar.

"BU İLİN SONUNA QƏDƏR 30-A YAXIN YAŞAYIŞ MƏNTƏQƏSİNDƏ KEÇMİŞ KÖÇKÜNLƏR MƏSKUNLAŞACAQLAR"

Bu gün işğaldan azad olunan ərazilərimizdə böyük abadlıq quruculuq işləri davam etdirilir. Tikiləcək yeni evlər, ictimai binalar, sosial obyektlər tezliklə işğaldan azad olunan ərazilərimizi müasir şəhərə çevirəcək. Azərbaycan daha bir modelini ortaya qoyacaqdır. "Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpası bizim üçün hərbi məsələlərlə bərabər ən vacib prioritetlərdən biridir. Bu il ən azı 4 milyard manat ayrılacaq. Amma mən hesab edərdim ki, biz daha çox vəsaiti səfərbər edə bilərik. Biz üç il ərzində 10 yaşayış

məntəqəsinə keçmiş köçkünləri qaytara bilməmişik və artıq mətbuatda da bu gedib. On mindən çox köçkün artıq evlərlə təmin edilib və orada yaşayır. Bütövlükdə 30 minə yaxın insan orada yaşayır, müxtəlif vəzifələrdə çalışırlar, inşaatda, dövlət işlərində və digər sahələrdə. Bu il üçün bizim planlarımızda daha 20-yə yaxın yaşayış məntəqəsinə keçmiş köçkünləri qaytarmaqdır", - deyər Prezident bildirib ki, o şəhər və kəndlərin adları artıq seçilib, layihələr icra edilir: "Bir çox kəndlərdə, şəhərlərdə indi inşaat işləri gedir və bu ilin sonuna qədər 30-a yaxın yaşayış məntəqəsində keçmiş köçkünlər məskunlaşacaqlar. Biz əsas infrastruktur layihələrini yəqin ki, bir-iki ilə başa çatdıracağıq. Ən çox vəsait bu layihələrə gedir. Çünki 60 kilometrə qədər tunellər, körpülər, elektrik stansiyaları, su anbarları inşa edilir. Biz artıq orada 30-dan çox su elektrik stansiyasını işə salmışıq, dəmir yolları çəkmişik. Yəni, bütün bunlar əsas maliyyə yükü götürür. Təqribən 2-3 ildən sonra əsas infrastruktur layihələri başa çatacaq və ondan sonra yaşayış fondunun yaranmasına istiqamətləndiriləcək məbləğ daha böyük olacaq. Amma yenə də əgər biz dünya tarixinə nəzər salsaq görərik ki, işğaldan və dağıntıdan əziyyət çəkmiş heç bir ölkə öz ərazilərini bu templə və bu keyfiyyətlə bərpa etməyib".

"MÜHARİBƏ BAŞA ÇATANDAN DƏRHAL SONRA DEMİŞƏM Kİ, BİZ QARABAĞI CƏNNƏTƏ ÇEVİRƏCƏYİK"

Azərbaycan bu gün quruculuq meydanında imza atdığı layihələri ilə sözünü deyir. İşğaldan azad olunan ərazilərdə böyük abadlıq-quruculuq işləri davam etdirilir. Bildiyimiz kimi, azad olunmuş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur yaşıl enerji zonası elan edilmişdir. Bu və ya digər layihələr çox böyük perspektivə malikdir. Təhlükəsiz yaşayışı və dövlət idarəetməsini təşkil etmək, şəhər,

qəsəbə və kənd yaşayış məntəqələrinin tikintisini və dayanıqlı infrastrukturla təminatını həyata keçirmək, müasir standartlara uyğun xidmətlərin yaradılmasını təmin etmək və s. prioritet məsələ olaraq qarşıya qoyulub və əhalinin doğma torpaqlarına geri qayıdışının yüksək səviyyədə təminatı istiqamətində davamlı layihələr həyata keçirilir. İnkişaf strategiyası nəticəsində dünya miqyasında sabit və dayanıqlı iqtisadiyyatı, eləcə də böyük maliyyə resursları olan, global enerji təhlükəsizliyinin təminatında strateji rol oynayan Azərbaycan postpandemiya və postkonflikt dövründə keyfiyyətə yeni olan və 2022-2030-cu illəri əhatə edən strateji inkişaf mərhələsinə daxil olub. Uğurla həyata keçirilən sosial-iqtisadi islahatlar milli iqtisadiyyatın davamlı inkişafını, müasir sosial-iqtisadi infrastruktur quruculuğu proseslərinin sürətlənməsini, insan kapitalının davamlı inkişafını təmin edir. "Biz burada da həm peşəkarlıq, həm də çox ciddi yanaşma göstəririk. Burada sadəcə olaraq, söhbət maliyyə resurslarından getmir, yəni, resurslar ola bilər, amma gərək sənin insan potensialın olsun. Yəni, biz son illər ərzində kadr hazırlığına da böyük investisiyalar qoymuşuq, texniki imkanlarımız da genişdir. Orada aparılan işlərin böyük hissəsi Azərbaycan şirkətləri tərəfindən görülür", - deyər Prezident bildirib ki, ikinci yerdə Türkiyə şirkətləridir. Onlar daha çox tunellər, körpülər, dəmir yolları layihələrində iştirak edirlər. Dövlət başçımız bizdə çox ciddi texniki potensial, kadr potensialı, maliyyə resursları və güclü düşünülmüş siyasət olduğunu qeyd edib: "Onu da bildirməliyəm ki, bütün yaşayış məntəqələrinin layihələndirilməsi və ərəşəyə gəlməsi ən yüksək standartlara cavab verir. İndi gedin, istənilən yaşayış yerinə baxın, nə qədər rahat evlər, istər mənzil olsun, istər fərdi ev olsun, bütün infrastruktur, iş yerləri. Artıq iki sənaye parkı fəaliyyət göstərir. Təsəvvür edin, Ağdam şəhərində yaradılmış sənaye parkının məhsulları indi xaricə ixrac edilir. Şəhər dağılıb, amma burada sənaye müəssisələri artıq fəaliyyət göstərir və xaricə məhsul ixrac edir".

Bugünkü günümüzün reallığı, əsas hədəf Qarabağın bərpası və Böyük Qayıdış strategiyasının reallaşdırılmasıdır. Azad edilən şəhər və kəndlərimizin yenidən qurulması, öz yurd-yuvalarından didərgin düşən soydaşlarımızın evlərinə qaytarılması əsas məsələlərdəndir. Əlbəttə ki, bu gün işğaldan azad edilmiş ərazilərdə aparılan bərpə-quruculuq işləri planlı şəkildə həyata keçirilir. Böyük Qayıdış üçün lazımı tədbirlər həyata keçirilir və bu ərazilərdə reallaşdırılan infrastruktur layihələr və tədbirlər bir daha sübut edir ki, əzəli torpaqlarımız yenidən dirçəlir, inkişaf edir, geniş abadlıq və quruculuq meydanına çevrilib. "Mən müharibə başa çatandan dərhal sonra demişəm ki, biz Qarabağı cənnətə çevirəcəyik. Əslində, onsuz da bura öz təbii quruluşuna, gözəlliyinə görə cənnətdir. Amma müasir infrastruktur, yaşayış yerləri, iş yerləri, rahatlıq - bura doğrudan da dünyanın ən gözəl yerlərindən birinə çevriləcək", - deyər Prezident müsahibəsində bildirib.

Fransada təlatüm yelləri

2025-ci ilin ilk sorğuları göstərir ki, fransızları üç məsələ narahat edir: Fransua Bayrunun yeni hökumətinin gələcəyi, əvvəlki kimi zəif, parlamentdəki üç hissəyə bölünmüş vəziyyət və bu, onun yeni hökumətə çevrilməsinə səbəb ola bilər. Prezident Makronun mümkün istefasını indi təkə onun siyasi rəqibləri deyil, həm də ölkənin əksəriyyəti istəyir. Prezident Emmanuel Makronun ənənəvi Yeni il nitqi keçən illə müqayisədə daha az inamlı səslənib.

Bir anda bir neçə əsas telekanalda yayımlanmasına baxmayaraq, o, cəmi 9,7 milyon tamaşaçı cəlb edə bilib - 2024-cü ilin astanasında olduğundan yarım milyon az. Lakin prezidentin qısa nitqində hələ də müzakirə olunmaqda olan bir neçə sürpriz var. Makron təkə siyasi vəziyyətin qeyri-sabitliyini deyil, həm də buna görə birbaşa məsuliyyətini qeyd edib: "Etiraf etməliyəm ki, parlamentin buraxılması Assambleyaya hazırda fransızlar üçün həll yollarından daha çox fikir ayrılığı gətirdi". Prezidentin parlamentdəki parçalanmanın həllinə kömək edəcəyinə ümid etdiyi tədbirlər "sakitlikdən daha çox qeyri-sabitlik yaradıb". Bununla

belə, prezident öz məsuliyyətini bəyan etməklə kifayətlənməyib. Həmvətənlərini təşvişə salaraq, "fransızları "həllədicə məsələlər"de danışmağa məcbur etmək" üçün tezliklə ölkəyə müraciət edəcəyinə söz verib. "Le Figaro" qəzetinin keçirdiyi "Odoxa-Backbone" sorğusuna görə, fransızların 86%-i dekabrda təyin olunan baş nazir Fransua Bayrunun istefasının qaçılmaz olduğuna inanır. Milli Assambleyada səs çoxluğu olmadan onun hökuməti təyin olunduqdan üç ay sonra etimadsızlıq səsverməsi ilə üzleşən Baş nazir Mişel Barnierin

əvvəlki kabinetinin taleyini təkrarlamaq riski daşıyır. Parlamentdə davamlı təxribatla üzleşən prezident parlamenti buraxmaq barədə düşünə bilər. O, yeni "Fransa qərarı" haqqında danışarkən bunu nəzərdə tutdu? Konstitusiyaya Milli Assambleyanın 2025-ci ilin iyulundan yenidən buraxılmasına icazə verir. Təbii ki, prezident bundan əvvəl də bunu etməyəcəyini bildirib, amma blokadan çıxmaq üçün başqa hansı vasitələrə el atmaq olar? Həddindən artıq sol və ifrat sağçılar da prezidentin ümitsiz halda istefa verəcəyinə ümid edirlər. Jean-Luc

Mylonchonun "Əzilməmiş Fransa"sı məhz bunu gözləyir və ifrat sağçı "Milli Birlik" in rəhbəri Marin Le Pen dekabrın ortalarında partiyasının növbədənkenar prezident seçkilərinə hazırlaşdığını elan edib. O, "demokratik həll" tələb edən hökumət böhranının "xoşbəxt nəticəsi"ne ümid etdiyini gizlətmir. Belə bir fərziyyə var ki, prezidentin parlamentdən keçməsi çox çətinləşdiyi üçün "buraxmaq" və aktual məsələləri referendumla çıxarmaq niyyətindədir. Bir tərəfdən, bu, xəbər deyil - 2017-ci ildə hakimiyyətə gələndən bəri Emmanuel Makron belə bir konstitusiyaya alətdən istifadəni daim qeyd etsə də, hələ ki, belə addımlar atmayıb. Ola bilsin ki, indiki vəziyyətdə bu, prezidentin sədaqətinə əmin olmadığı parlamenti zəncirdən çıxarmaqla, prezidentlə xalq arasında birbaşa əlaqə yaratmaq cəhdi ola bilər. Halbuki, referendumla büdcənin qəbulu mümkündür deyil. Fransızları belə mürəkkəb problemlərin həllinə cəlb etmək üçün ilk növbədə parlamentin hər iki palatasından referendumun mətni, vaxtı və təyinatı ilə bağlı razılıq əldə etmək lazımdır. Aydın ki, bu, nə prezidentin, nə də hökumətin ümumi dil tapacağına əmin olmadığı Milli Assambleya və Senatın qanun layihəsinə yeni cəlb olunması deməkdir. Üstəlik, Fransada keçirilən son iki referendumun tarixi hakimiyyətə bəzi xoşagəlməz dərslər verir. İyirmi il əvvəl, 2005-ci ildə prezident Jak Şirakin dövründə keçirilən referendumda fransızlar Avropa konstitusiyasını rədd etmişdilər, lakin onların qərarına heç kim qulaq asmadı. Sual yaranır: referendum onun istəklərinə zidd keçərsə, prezident Makron başqa cür hərəkət edəcəkmi? İkinci hal isə 1969-cu ildə prezident Şarl de Qoll tərəfindən təyin edilmiş və qeyri-qənaətbəxş cavab alaraq istefaya getməyə məcbur edilmiş referendumdur. Prezident Makron tez-tez heyranlığını bölüşdüüyü Şarl de Qollun nümünə götürəcəkmi? Üstəlik, son sorğulara görə, fransızların 61%-i Emmanuel Makronun istefasını istəyir.

Fransada yeni nazirlərin hec də yeni olmadığı ortaya çıxdı

Bu ideya prezidentin əsas opponentləri tərəfindən böyük həvəslə qarşılanıb. Onlar prezidentlik müddətinin başa çatması və ya ölkədə hakimiyyətin icra qanadının onların əlinə keçməsi məsələsinə gündəmə gətirdiyi halda, sabah belə referendum keçirməyə hazırdılar. Onlar, əlbəttə ki, şişirdilər, lakin belə bir təhlükə realdır. Bunun qarşısını almaq üçün prezident referendum təyin edərkən on dəfə düşünməlidir ki, fransızların dediyi "hə" və ya "yox" problemi həll etmək əvəzinə onun istefa tələbinə çevrilməsin.

V.VƏLİYEV

Yaşillığı olmayan şəhərlər soyumuzu qurudur

Əhalisi çox olan şəhərlərdə yaşıl ərazisi çox olan parkların sayı da çox olmalıdır. Çünki yaşıl ərazilər və ağaclar şəhərlərin ağciyərləridir. Ağaclar və yaşıl sahələr karbonu udur və özündə saxlayır, şəhər ərazilərində və ətraflarında iqlim dəyişikliyinin təsirlərini azaltmağa kömək edir, istiləşmənin qarşısını alır. Həmçinin şəhər ərazisində strateji yaşıllıq sahələrinin salınması isti havalarda havanı 8 dərəcəyə qədər soyudur, kondisionerə ehtiyacı 30 faiz azaldır.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) bildirir ki, şəhərlərdə adambaşına düşən yaşıllıq sahəsi ən azı 9 kvadratmetr olmalıdır, lakin bu rəqəm 10-15 kvadratmetr olarsa daha idealdir. İnkişaf etmiş ölkələrdə adambaşına orta hesabla 20 kvadratmetr yaşıl sahə düşür. Yerli idarəetmə orqanları planlaşdırma işlərində adambaşına ən azı 15 kvadratmetr yaşıl sahə hədəfləri qoymalıdır. Şəhər sakinləri ağacların daha çox olmasını planlaşdırsalar, insanların böyük faydası olar. Meşələşdirmə işlərində ağaclar regional iqlim şəraitinə uyğun və davamlı yerli növlər olmalıdır.

Yerli idarəetmə orqanları öz şəhərlərində yeni meşəsalma sahələri yaratmalı, bir ailənin doğulan hər övladı və ya hərəyə bir fidan əkmə təşəbbüsləri təşkil edə bilər. Həmçinin hər məhəllədə parklar, şəhər içində meşələr, yol və prospektlərdə yaşıllıq zolaqları planlaşdırmalı və həyata keçirməlidir. Prospektlərdəki ayırıcı zolaqlar yaşıl zolaqla əvəz edilməlidir.

Dəmiryol vağzallarının, avtovağzalların ətrafı prospektlər, meydanlar və xiyabanlar sürətlə ağaclaşdırılmalıdır. Magistral yol marşrutu üzərindəki yaşıllıqlar, meşələr insanların səyahət zamanı stresini aradan qaldırdığı üçün bu ərazilərdə də yaşıllıq artırılmalıdır. Ağaclar şəhərin oksigenini, torpağını yaxşılaşdırmağa kömək edir.

Yaşıl sahələr şəhərlərin ən mühüm investisiyalarından biridir. Şəhərləri yaşamağa

yararlı edən yaşıl ərazilərdir. Şəhərlər meşələrə yaxın salınanda insanlar daha sağlam və xoşbəxt olurlar. Yaşıllıqlar olmadan urbanizasiya olmamalıdır, ağacsız şəhərlər insanları xəstələndirir və onların erkən ölümünə səbəb olur.

Şəhərlərdəki ağaclar həm də hava filtri rolunu oynayır, çirkli havanı təmizləyir və nəfəs yolu ilə ağciyərlərə keçən virusların qarşısını alır. Həmçinin ağaclar, avtomobillərdən, fabrik-zavodlardan və digər sənaye sahələrindən atılan zərərli maddələri süzür. Şəhərlərdə ağacların bol olması səs-küyün qarşısını alır.

Meşələr hava ilə yanaşı içməli suyu da qoruyur. Şəhər ərazilərində və ətrafındakı meşələr suyun filtrlənməsinə və tənzimlənməsinə kömək edir, yüz milyonlarla insanın yüksək keyfiyyətli şirin su təchizatına töhfə verir. Meşələr daşqınların qarşısını alırlar.

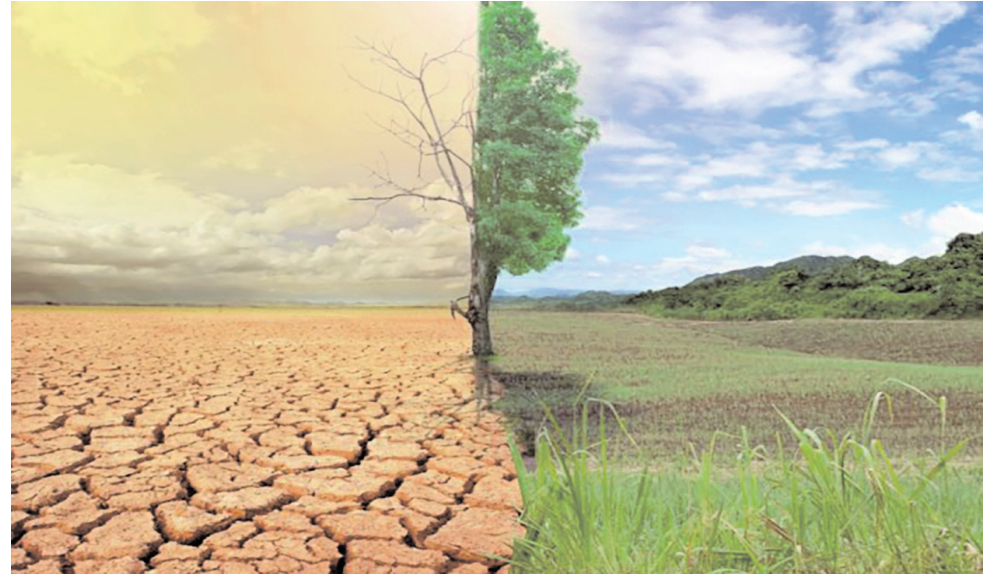

Şəhərlərdəki yaşıl sahələr yağış sularının torpağa hopmasına və yeraltı su ehtiyatlarında depolanmasına şərait yaradır.

Nəzarətlə salınan meşələrdə və sistemli yaşıllaşdırılan şəhərlərdə ağaclar biomüxtəlifliyin qorunmasına və artırılmasına kömək edir, bir çox bitki və heyvanlar üçün yaşayış mühiti, qida və qoruma təmin edir.

Şəhərlərdə və ətraf ərazilərdəki meşələr turizmin inkişafına da töhfə verir, on minlərlə iş yeri yaradır və şəhərin abadlaşdırılması sxemlərini stimullaşdırır, dinamik, enerjili, firavan yaşıl iqtisadiyyat yaradır.

Meşələr də daxil olmaqla şəhər yaşıllıqları aktiv və sağlam həyat tərzi təbliğ

edir, psixi sağlamlığı yaxşılaşdırır, xəstəliklərin qarşısını alır və insanların sosiallaşmasına şərait yaradır. Araşdırmalar göstərir ki, daha çox yaşıllıq olan ərazilərdə yaşayan insanların psixoloji-mənəvi sağlamlığı daha yaxşıdır. Şəhərlərdə ağacların bolluğunun, aydın səmanın olması və quşların nəğməsinin eşidilməsi bütün stressi dəf etdiyi, gerginliyi aradan qaldırdığı barədə müxtəlif araşdırmalar da var. Tədqiqatlar göstərir ki, şəhərin yaşıl sahələrinə yaxın yaşamaq yüksək qan təzyiqi və stressi azaltmaqla fiziki və psixi sağlamlığı yaxşılaşdırmaqla yanaşı, ağacların bol olduğu şəhərlərdə

depressiya və stress 42 faiz daha az olur, yerli sakinlərin ümumi psixi sağlamlığı 63 faiz yaxşılaşır. Zorakılıq hadisələri 29 faiz azalır, səhiyyə xərcləri azalır, insanlar təmiz oksigenlə zəngin hava ilə nəfəs aldığı üçün, xüsusilə uşaqlarda piylənmə nisbəti azalır. Ağaclar PM10, PM2.5 adlandırılan və insan sağlamlığı, xüsusən də uşaqlar və yaşlılar üçün çox təhlükəli olan atmosfer çirkləndiricilərini süzür. Normal böyüklükdə bir ağac havadan 4,5 kq çirkləndirici maddə süzür və ildə 118 lt təzə oksigen istehsal edir.

Böyük şəhərlərdə çox yaşanan səs-küylü vəziyyət ağacların sayəsində normallaşdırıla bilər, çünki ağaclar həm də səs-küyün udulmasını həyata keçirir. Ağaclar immunitet sistemini gücləndirir. Ağaclar çox olanda şəhərin havası qışda mülayim, yayda isə 2-4 dərəcə sərin olur. Biomüxtəliflik qorunur, quşlar, arılar, dələlər, kəpənəklər, böcəklər sığınacaq, yemək və yuva üçün ağaclara güvənir. Dünyadakı meşələr müxtəlif heyvan həyatını təmin edir. İstiliyi və enerji istehlakını azaldır. Bir ağac bir ildə 150 kq karbon qazını (CO2) udur, ildə 2,64 milyon litr təzə oksigen istehsal edir, həmçinin yağış təminatına dəstək olur.

Beləliklə, şəhər daxilindəki ağaclar şəhər infrastrukturunun mühüm tərkib hissələridir. Çünki onlar havadan zərərli çirkləndiriciləri süzərək effektiv hava filtrasiyası funksiyasını yerinə yetirirlər. Yetkin ağaclar su axınıni tənzimləyir və daşqınların qarşısının alınmasında və təbii fəlakət riskinin azaldılmasında mühüm rol oynayır. 50 yaşlı hər bir ağac torpaq eroziyasının qarşısını

alır.Məsələn, yetkin həmişəyaşıl bir ağac ildə 15 min litrdən çox suyu tuta, axıntının qarşısını ala bilər. Buna görə də içməli su şəbəkəsinə, kanalizasiya sistemində yaxın yerlərdə çinar ekilmir.

Əkinçilik və maldarlıq formalaşmamışdan əvvəl dünyanın quru ərazisində meşələrin payı 56 faiz təşkil edirdi. Hazırda bu göstərici 30 faizdən aşağı düşüb, yəni 2 dəfəyə yaxın azalıb. Hazırda dünya üzrə meşə örtüyünün sahəsi 4 milyard hektardır. Bunun 809 milyon hektarı Rusiyanın, 478 milyon hektarı Braziliyanın, 310 milyon hektarı Kanadanın və 303 milyon hektarı ABŞ-in payına düşür. Son 200 ildə dünya üzrə meşə ərazilərinin sahəsi 2 dəfədən çox azalıb. Son illərdə dünyanın ən böyük meşə sahələrində (Amazon, Sibir, Avstraliya, Kaiforniya və s.) baş verən yanğınlarda çox nəhəng meşəlik sahələri məhv oldu. Getdikcə planetimizdə yaşıllıq sahələrinin payı azalır ki, bu da çox ciddi ekoloji böhranlara gətirib çıxara bilər.

XVIII-XIX əsrlərdə indiki Azərbaycan ərazisinin 35%-i meşə ilə örtülü olub. Hazırda bu göstərici 11 faiz təşkil edir. Bu rəqəm Rusiyada 44%, Latviyada 41%, Gürcüstanda 39% təşkil edir. Müqayisə üçün deyək ki, dünyanın iri şəhərlərində yaşıllıq sahəsi Bakıdan dəfələrlə yüksəkdir. Məsələn Moskvada ərazinin 54, Sinqapurda 47, Vyanada 45 faizi yaşıllıq sahəsidir. Bakıda isə bu göstərici 5 faizdən azdır və bu Bakı əhalisinin sayı ilə müqayisədə faciəvi rəqəmdir.

Lalə Mehralı

12 yanvar 1908-ci ilin soyuq qış günü

miş və gözlerini Qurbana dikərək titrək səslə demişdir: "Qurban çal, son dəfə Leylini dinləmək istəyirəm". Qurbanın tarını, Həqiqətin səsinə eşidən müğənni əbədi olaraq gözlerini yummuşdu.

"EŞİDƏNLƏRİN RUHUNU TƏSFİR EDƏ BİLƏCƏK BİR QÜVVƏ"

Xalq Cümhuriyyəti dövründə "Leyli və Məcnun" operasının növbəti tamaşası 1919-cu il noyabrın 21-nə təsadüf edir. Artıq bir aya yaxın idi ki, Bakıda Azərbaycan Dövlət Teatrosu təşkil edilmişdir. 21 noyabr tarixli "Azərbaycan" qəzeti həmin tamaşa haqqında yazaraq, onun ilk növbədə, zahiri cəhətdən fərqləndiyini, xora, pərdələrə, musiqiyə və baletə artıq əhəmiyyət verildiyinə oxucuların diqqətini çəkir. "Leyli və Məcnun" operası ilə Azərbaycan professional bəstəkarlıq məktəbinin təməli daşı qoyuldu.

Mənbələrdə göstərilir ki, Məcnun rolunu oynamaqla məşhurlaşan H.Sarabski xəstə olduğundan həmin rolda Məmmədağlı Bağırov, Leyli rolunda isə Hüseynağa Hacıbababəyov çıxış etmişlər. Bu iki aktyor

sonralar opera sənətimizin inkişafında böyük rol oynamış, istər Azərbaycan bəstəkarlarının və istərsə də rus və Qərbi Avropa bəstəkarlarının operalarında çıxış edərək Azərbaycan SSR xalq artisti kimi yüksək və şərəfli ada layiq görülmüşlər. Həmin tarixli "Azərbaycan" qəzeti H.Hacıbababəyovun Leyli rolundakı çıxışına, ümumiyyətlə, kişilərin qadın rollarında ki çıxışlarına mənfi münasibət bəsləyərək, Dövlət

bə hissələr doldururdu. Zavallı, uğursuz, divanə Məcnun! Sarabski öz rolunu böyük məharətlə oynadı. O, Məcnun surətini səhnədə tam mənası ilə canlandırdı". Bu maraqlı və yaddaqalan ifadan sonra Azərbaycan Musiqili Teatrının bütün sonrakı tamaşalarında Şeyx Sənan, Şah Abbas, Söhrab, Kərəm, Aşıq Qərib, Şah İsmayıl, Mərcan bəy, Sərvər Əsgər kimi baş qəhrəmanların maraqlı obrazlarını yaratdı.

"QURBAN ÇAL, SON DƏFƏ LEYLİNİ DİNLƏMƏK İSTƏYİRƏM"

Xüsusilə, onun Məcnun rolu əfsanəyə çevrilmişdi. Şübhəsiz ki, hamı o dövrdə "Leyli və Məcnun" operasına baxmaq imkanına malik deyildi. Xüsusilə, Azərbaycanın Bakıya gəlib operaya tamaşa etməsi müşkül idi. Odur ki, bir çox yerlərdən arasıkəsilmədən məktub və teleqramlar gəlir, hamı "Leyli və Məcnun" tamaşasına baxmaq arzusunda olduğunu bildirir, acizənə surətdə xahiş edirdilər ki, Sarabski Lənkəran, Şəki, Gəncə, Şuşa və Tiflis şəhərlərinə qonaq gəlsin. Məhz buna görə Sarabski 1913-1918-ci illərdə öz sənət dostları ilə "Leyli və Məcnun" tamaşasını göstərmək məqsədi ilə Qafqazın bir çox şəhərlərinə qastrol səfərlərinə çıxmışdı.

Böyük aktyor və nəğməkarın qəlbi ömrünün son dəqiqələrində Məcnun obrazı ilə yaşamışdır. 1945-ci il fevralın 16-da ölüm yatağında olarkən sənət dostları Qurban Pirimov və Leyli rolunun ifaçısı müğənni Həqiqət Rzayevanı yanına çağır-

Teatrosunun rəhbərliyini bu, adətdən, bircəlik yaxa qurtarmağa və bu məsələyə ciddi yanaşmağa dəvət edir. Bununla belə, "Azərbaycan" qəzeti H.A.Hacıbababəyovun səsinə "eşidənlərin ruhunu təsfir edə biləcək bir qüvvə" olduğunu da vurğulayır. M.T.Bağırovun isə səsinin müqabilində zəif bir Məcnun alındığını, Rza Darablinin özünəməxsus bir məharətlə Nofəl rolunda Terequlovu təqlid etdiyini, lakin "istər səs, istər vəziyyət hərəkəti ilə rolunu layiqi ilə oynaya" bildiyini qeyd edir.

Bütün bunlar bir daha sübut edir ki, dahi Üzeyir bəy Hacıbəylinin böyük fərəh hissi ilə qeyd etdiyimiz "Leyli və Məcnun" operası XX əsrin əvvəllərindəki milli mətbuatımızın diqqət mərkəzində olmuş və bu maraqlı illərdə də sənətimizdir. Bu sənət əsəri sonralar çox Leylilər, Məcnunlar yetişdirdi. Dünyanın bir çox ölkələrində əsər müvəffəqiyyətlə oynanıldı. Tamaşa uğurları ilə Azərbaycan opera sənətini dünyaya tanıtdı. Bu gün Azərbaycan opera sənətində yetişən Leylilər, Məcnunlar sənət eşqi ilə Məhəmməd Füzuli və Üzeyir Hacıbəyli dünyasının ilhamı olan əsəri canlandırdı, hər nəslin nümayəndəsinə onun səhrindən, cazibəsindən lirik-həzin lövhələri təqdim edirlər.

Üzeyir Hacıbəyli yaradıcılığı ilə möhtəşəm qüvvədir ki, Azərbaycan musiqisinin qədim ənənələrini yerindən oynadaraq canlandırmış, xalq musiqi yaradıcılığının tükənməz imkanlarını aşkara çıxarmışdır. 116 il bundan əvvəl yaratdığı "Leyli və Məcnun" operası ilə Azərbaycan professional bəstəkarlıq məktəbinin təməli daşını qoyan Ü.Hacıbəyli hərtərəfli istedadını, biliyini, bacarığını onun inkişafına yönəlmiş və bununla da, Azərbaycan musiqisinin yüksək zirvələr fəth etməsi və dünya miqyasında tanınması üçün zəmin hazırlamışdır. Onun yaratdığı sənət incilərinin hər biri musiqimizin şah əsərləridir desək, yanlışdır.

Zümrüd BAYRAMOVA

1908-ci ilin 12 yanvar

günü. Musiqi tarixində ilk muğam operası olan, eləcə də Yaxın və Orta Şərqdə ilk muğam operası oynanıldı. Yanvarın 12-də dahi Üzeyir Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun" operasının ilk dəfə nümayiş etdirildiyi gündür. Məlum olduğu kimi, Üzeyir Hacıbəylinin Bakıda Hacı Zeynalabdin Tağıyev teatrında göstərilən "Leyli və Məcnun" operası ilə tək cəz Azərbaycan deyil, bütün Şərqdə opera sənətinin əsası qoyuldu. Bu əsərə zaman-zaman müraciət olunmuş, bu gün də opera Azərbaycan milli sənət əsəri olaraq böyük səhnələrdə oynanılır. 1908-ci il yanvarın 12-də, soyuq bir qış axşamında Tağıyev teatrında Şərqi ilk operası "Leyli və Məcnun" 22 yaşlı Üzeyir bəy Hacıbəyli tərəfindən Azərbaycan xalqına bəxş edilmişdir. Elə bir insan yoxdur ki, bu məhəbbət əfsanəsinə böyük maraq və heyranlıqla tamaşa etməsin.

Xalqın professional sənət nümunəsi olan "Leyli və Məcnun"da iştirak etmiş müğənnilər, bu möhtəşəm əsəri müxtəlif quruluşlarda səhnəyə qoymuş rejissorlar, dirijorlar, xormeysterlər, rəssamlar, baletmeysterlər, konsertmeysterlər olmuşdur..

"MAHUR-HİNDİ" MUĞAMI ÜSTÜNDƏ "YANDI CANIN HİCRİ İLƏ VƏCLİ-RUHİ YAR İSTƏRƏM" QƏZƏLİNİ ELƏ MƏHARƏTLƏ OXUDU Kİ

Məcnun rolunun ilk ifaçısı olan Hüseyinqulu Sarabskinin adı isə əbədi olaraq tarixə həkk olundu. Məcnunu oynamağa hazırlaşan Hüseyinqulu Sarabski tez-tez Üzeyir bəylə görüşür, onun yaradıcılıq göstərişlərinə və məsləhətlərinə diqqətlə qulaq asırdı. Nəhayət, bir çox maneə və çətinliklərdən sonra "Leyli və Məcnun" operası 1908-ci il yanvarın 12-də tamaşa qoyuldu. İlk tamaşanın rejissoru Hüseyinqulu Sarabski, ikinci rejissoru Hüseyin Ərəblinski, dirijoru Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev idi. Üzeyir bəyin özü orkestrdə skripkada ifa edirdi. Qurban Pirimov isə sədəfli tarı ilə tamaşanı müşayiət edirdi. "Leyli və Məcnun" operasının ilk tamaşası böyük müvəffəqiyyətlə keçmişdi. Ağızına qədər dolu olan salon qarşısında Məcnun rolunu oynayan H.Sarabski və başqa ifaçılar elə məharət göstərmişdilər ki, tamaşaçılar arasıkəsilməyən alqışlarla onları səhnənin qabağına çağırırdılar. Tamaşaçılar bir ağızdan "Məcnun" deyib, H.Sarabskini səhnədən buraxmaq istəmirdilər. İlk tamaşanın sufloru Ə.Rzayev "Teatr və Ərəblinski" adlı xatirəsində yazır ki, xor "Şəbu-hicran"ı oxuyub qurtarandan sonra pərdə düşəndə, zaldan gurultulu alqış qopdu. Pərdə dübarə

qalxanda, Məcnun - H.Sarabski "Mahur-Hindi" muğamı üstündə Məhəmməd Füzulinin "Yandı canın hicri ilə vəcl-i ruhi yar istərəm" qəzəlini elə məharətlə oxudu ki, mən suflor budkasında özümü unutmuşdum. "İrşad" Məcnun rolunun ifaçısı "müqtədir artist Sarabski"nin oyununu yüksək qiymətləndirir. 1908-ci il 15 yanvar tarixli "İrşad" qəzetində tamaşa haqqında dərc olunmuş resenziyada isə Füzulinin "Leyli və Məcnun" poemasının da dillər əzbəri olduğu vurğulanır və həmin əsərin musiqi dili ilə səslənməsi "cavan mühərrir və musiqikar Üzeyir

Hacıbəyov və realni şagirdi Ceyhun Hacıbəyov ilə yanaşı, "Nicat" Maarif Cəmiyyətinin böyük xidməti olduğu göstərilir.

ZAVALLI, UĞURSUZ, DİVANƏ MƏCNUN!

Tamaşanın özünə gəldikdə isə "İrşad" qəzeti səhnələrin bir qədər şairənə olmasını tövsiyə edir və ayrı-ayrı aktyorların oyunlarına da münasibət bildirir. "İrşad" Məcnun rolunun ifaçısı "müqtədir artist Sarabski"nin oyununu yüksək qiymətləndirir və onun dəfələrlə alqışlandığını və öz peşəsinə olan məhəbbəti sayəsində müvəffəqiyyət qazandığını göstərir. Leyli rolunun ilk ifaçısı Əbdürrəhim Fərəcov ilk dəfə səhnəyə çıxdığı və "İrşad" qəzetinin qeyd etdiyi kimi, "belə mühüm bir vəzifəni öhdəsinə götürdüyünə görə" tamaşaçıların rəğbətini qazandığını vurğulayır.

Opera gözlənilməz müvəffəqiyyət qazandı. Hüseyinqulu Sarabski ömrünün 40 ilini teatr sənətinə həsr etdi. O, bu illər ərzində silsilə rollar yaratmaqla Azərbaycan teatr sənətinin səhnəsini zənginləşdirdi. Opera sənətinin fədalilərindən biri olan Hüseyinqulu Sarabski təkrarolunmaz məharətlə yaratdığı Məcnun obrazı haqqında daha sonra yazırdılar: "Sarabskinin oyunu misilsiz idi. Onun nəğmələri bulaq kimi axır... Ağlaya-ağlaya, inildəyə-inildəyə öz məhəbbətindən, öz Leylisindən Füzulinin qəzəlləri ilə ölməz muğam üstündə danışır, insan qəlbinin ən incə damarlarına işləyən musiqi mənə o qədər təsir edirdi ki, hönkürtümü çətin boğa bilirdim. Lakin göz yaşlarım durmadan axırdı. Qəlbimi isə qəri-

“Mənim üçün hər uşağın həyat hekayəsi təsirləndiricidir”

- Kəmalə xanım, mövzumuz uşaq sığınacaqları barədədir, lakin ondan əvvəl sizə bir sual ünvanlamaq istəyirəm ki, necə oldu bu sahəyə başlamaq qərarını alıb, uşaq sığınacaqları mərkəzini yaratdınız və bu işə haradan başladınız?

- Bunun kökü 1992-ci ildə Azərbaycan Uşaqlar İctimai Birliyinin yaranması ilə başlayıb. Təşkilat yaradılıb qeyri-hökumət təşkilatı olaraq fəaliyyətə başlamasaydı, həssas uşaqlarla işin təşkili, onların hüquq və maraqlarının müdafiəsi olmasaydı, yəqin ki bu sığınacaqlara da gəlib çıxmazdıq. Bunun üçün illər lazım olub. Azərbaycan müharibələri keçmiş oldu, 1990-cı illərdə məcburi köçkün və qaçqın ailələrindən olan həssas uşaqlarla işə başladım. Onların hüquqlarının müdafiəsinə qalxdım, təhsil və asudə vaxtlarının təşkili, məskunlaşdığı ərazidə həyat bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi istiqamətində layihələrə imza atdım. 2000-ci ildən etibarən isə vaxtının çox hissəsini küçədə keçirən uşaq və yeniyetmələrlə profilaktik işlərin aparılması, onlara hüquqi, tibbi, sosial-psixoloji dəstəyin göstərilməsi həyata keçirildi. Sığınacağın yaradılmasına belə bu ərazilərdə başlandı, çünki daha çox küçə uşaqları ilə işlədiyimiz zaman onların hüquqi problemlərinin, təhsildən yayınmalarının, zərərli verdişlərinin olmasından, baxımsız və biganə qaldığından bir çox zorakılıq halları ilə qarşılaşması ilə biz ilk növbədə “Günərz” mərkəzi yaratdıq. Daha sonra həmin mərkəzin reabilitasiya keçən uşaq və yeniyetmələrin reintegrasiya mərkəzini yaratdıq. Artıq mərkəzin 2025-ci ilin yanvarın 14-də 18-ci il tamam olacaq. Təsəvvür edirsiniz, necə yüksək rəqəmdir, yeni bir ildin ömrüdür. Zamanında bizə gəlib 10-15 yaşında reabilitasiya keçən uşaq dediyimiz gənclər, ailə başçıları və uğursuz insanlar yetərincədir.

- Ümumiyyətlə sığınacaqda neçə uşaq var, onların həyat fəaliyyəti necə təşkil olunur? Sağlamlığı, təhsili və əyləncə ehtiyacları necə qarşılır?

- Sığınacaq dediyimiz yerə uşaqları gətirib çıxaran səbəblər var. Bu səbəblərin bir çoxunun aşkarlanması hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən həyata keçirilir. İl ərzində 270-300, hətta 350 müraciət və yerləşdirilmə həyata keçirilib. Bugünkü rəqəmi istəyirsinizsə hal-hazırda 40 uşaq sığınacaqda

Azərbaycan Uşaqlar İctimai Birliyinin sədri Kəmalə Ağazadənin SİA-ya müsahibəsini təqdim edirik:

reabilitasiya keçir və onların hər biri müxtəlif səbəblərdən reintegrasiya mərkəzinə yerləşdirilən uşaqlardır. Bunların arasında 2, 3, 5 aylıq, həmçinin 17 yaşlı uşaqlar olub. Amma bu sahədə daha çox zorakılıq qurbanları ilə məşğul olan ixtisaslaşmış kadrlarımız var. Onlarla işin təşkili daha effektiv olmağı üçün 10 yaş, istisna hallarda 12 yaşa qədər olan oğlanları qəbul edirik. Amma 0-18 yaş isə qızlara şamil olunur. Onlarla işin təşkili bayaq dediyim kimi hüquqi, tibbi, sosial istiqamətdə fəaliyyətin formalaşması, hər biri üçün fərdi plan tərtib olunaraq bütün bu xidmətlərdən yararlanma şəraiti yaradılır. Müxtəlif kurslara gedirlər, hətta bizim üçün ən önəmli hüquqi dediyimiz onların vəsiqələrinin, doğum şəhadətnamələrinin itirilməsi və ya olmaması müəyyən problem yaradır, yeni birinci biz ondan başlayırıq. Uşaqların tibbi tərəflərinin, səhhətində olan problemlərin aradan qaldırılması, hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən götürülsə burada ya inzibati, ya da cinayət hadisəsi faktı var. Bu günləri bir çox hallarda elə cinayət formaları var ki, kiçik cərimələrlə onların qurtaracaq cinayətkarlarımız var. Amma uşağın aldığı travmanı heç bir kiçik cərimə ilə ödəmək olmaz. Ona görə onunla artıq psixoloqlar işləyir. Mən deyirdim ki, Azərbaycan Uşaqlar İctimai Birliyinin əsas məqsədi elə ixtisaslaşmış kadrları formalaşdırmaqdır. Biz bura çoxlu könüllülər, təcrübəçilər cəlb edirik ki, gələcəkdə ixtisaslarına

uyğun uşaq və yeniyetmələrlə, həmçinin ailələrlə işləyə biləcək kadrlar yetişdirək. Uşaq diqqət və qayğı ilə əhatə olunur.

- Siz uşaqların travma məsələsinə toxundunuz. Onlar daha çox hansı travmalarla bura gəlir və onlarla necə işləyirsiniz, məşğul olursunuz?

- Ümumiyyətlə deyilir ki, insan doğulanda artıq travma ilə doğulur. Bizim hər birimiz doğuşumuzdan travmalıyıq. Amma bu uşaqların travması onlara qarşı olan biganəlik, diqqətsizlik, toxunulmaz olduqları halda toxunmaları təcavüzlər, fiziki şiddətlər, iqtisadi asılılıqdır. İqtisadi asılılıq bizim daha çox cəmiyyətdə gördüyümüz dilənçiliyə cəlb edilmədir. Siz hansısa uşaq görmüsünüz ki, desin mən bunu məcbur edirəm? Deyəcək ailəmə kömək etmək üçün özüm edirəm. Amma bunun arxasında çox böyük bir travma dayanır. Bu şüurlarına yeridilmiş özünün uğur hekayəsidir. Travmalar müxtəlifdir və onların dərəcələri var. Əlbətdəki zorakılıq qurbanları ümumilikdə götürülsə təcavüz qurbanlarının bu travmadan çıxması olduqca çətindir. Bu tip travma yaşayan uşaqlarla xüsusi proqramlarla işləyirik və çox böyük nəticələrimizdə var. Ona görə deyirəm ki, bizim təşkilat daha çox zorakılıq sahəsi üzrə ixtisaslaşmış əməkdaşlardır.

- Uşaqlar ailələrinə qaytarılan zaman proses necə baş verir və hansı çətinliklərlə qarşılaşırsınız?

- Bu bizim öhdəliyimizdə olan iş deyil, bunu Sosial Xidmətlər Agentliyi həyata keçirir. Uşaq bizim təşkilata daxil olan saatdan etibarən onu dərhal Sosial Xidmətlər Agentliyinin alt sistemi portalına məlumatlarını, vəsiqəsini, ailə varsa onun haqqında məlumatları və s. yerləşdiririk. Bir neçə gün sonra artıq Sosial Xidmətlər Agentliyinin sosial işçiləri sorğular əsasında qiymətləndirməyə gəlirlər. Uşaq ailədə şiddətə məruz qalıbsa, ona qarşı ailədə cinayət hadisəsi baş veribse sizcə onun geri dönüşü mümkündürmü? Demək ki, o uşağın uzun müddət reabilitasiyası və dövlət himayəsində olması önəmlidir. Bir uşaqlar cinayət işi açıldığı, istintaq getdiyi, məhkəmə prosesləri getdiyi müddətdə bizimdə reabilitasiya proseslərimiz gedir. Biz hər zaman onun yanındayıq və məhkəmə prosesi bitdikdən sonra onun məlumatlarına bəzə baxış keçirilir, Sosial Xidmətlər Agentliyi gəlib ikinci

dəfə onun qiymətləndirilməsini aparır. Bütün bu proseslərdən sonra onun ya ailəyə dönüşü, ya da dövlət müəssisəsinə yerləşdirilməsi ilə bağlı Sosial Xidmətlər Agentliyi tərəfindən qərar qəbul etdirilir. Bizdə isə bir növ tranzit xarakterlidir, yəni uşağın və yeniyetmənin burada qalması tranzit formadadır.

- Uşaq hüquqlarının qorunması ilə bağlı mövcud qanunvericilikdə hansı boşluqlar var?

- Biz bununla bağlı təkliflərimizi də vermişik. Düşünürəm ki, Ailə Məcəlləsində valideyn vəzifələri və öhdəlikləri ilə bağlı maddələrdə bir qədər sərtləşdirilmə həyata keçirilməlidir. Çünki, kimi danışırdırsan deyir uşaq mənimdi özüm bilərəm. Birinci orada cümlə olmalıdır ki, uşaq dövlətdir. Dövlət bunun qanuni nümayəndəsidir, çünki o Azərbaycan vətəndaşıdır. Ümumilikdə düşünürəm ki, qanunvericilik mükəmməldir, sadəcə uşaq hüquqları haqqında qanunun mexanizmləri təkmilləşdirilməlidir. O mexanizmlər təkmilləşdikdən sonra bir uşaq belə kənar qalmaz. Burada koordinasiya işinin dövlət qurumları ilə qeyri-hökumət təşkilatları və nəzdində olan xidmətlərlə təşkil çox sıx həyata keçirilməlidir. Ondan sonra həmin qanunlar mükəmməl işləyəcək.

- Fəaliyyətiniz boyu hansı uşağın hekayəsi oldu ki, mən bu uşağdan çox təsirlənmişəm?

- Mənim üçün hər bir uşağın həyat hekayəsi təsirləndiricidir. Əgər uşaq bu qapıdan içeri girirsə artıq təsiredici məqamdır. Hansısa uşağı xüsusi vurğulamaq düzgün çıxmaz, amma zamanında bir uşağa diqqət göstərilmədiyi halda, onun çox dəhşətli faciələrdən keçməsi və bizə yerləşdirildə artıq onu xilas etmə şansımızın olmaması mənim heç zaman ağımdan silinməyəcək. Çünki qarşımızda çox ciddi ruh problemi yaranmış bir qızcıqaz var idi. Biz onu ruhi xəstəxanaya yerləşdirməyə məcbur idik. Təəssüf ki, 1 il çəkəndi o dünyasını dəyişdi. Onun hüququnu 5-6 yaşından pozan ailə, hüququnu görməzdən gələn qohumlar, hüququnu cinayətkarların pozması idi və 15 yaşlı bir qızın həyatına son qoyuldu. Mən deyirdim ki, uşaq və yeniyetmələrin həyat hekayələrində bunun qədər bizə təsir edəcək, cəmiyyətə ağı-acı, utanc yaşadacaq heç bir hadisə ola bilməzdi.

Keyrənsə Piriyyəva

AYDINLIQ GƏTİRİLDİ

“İslam dini yalnız Qurandan ibarət deyil. İslam dini Quran və digər tərəfdən Rəsulullah və onun əhli-beytinin hədislərindən ibarətdir. İslam dini yalnız Qurandan ibarət sayılsa, o Rəsulullahın gətirdiyi İslam dini deyil. Peyğəmbərin və onun canişinlərinin kəlamları da önəmlidir. Qurani-Kərimi bizim üçün onlar izah etməlidirlər ki, şiə məzhəbində Quranı və əhli-beyt hədisləri deyilir, əhli-sünnə qardaşlarımızın məzhəbində buna Quran və sünnə deyilir. Yəni, elə bir müsəlman tapmaq olmaz ki desin ki, İslam yeni Quran bütün normal müsəlmanlar İslamı

Qurana görə ərə getmək yaşı neçədir?

Quran və hədisdən ibarət hesab edirlər”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında din xadimi Mircafer Əyyubov deyib.

Mircafer Əyyubov sözlərinə belə davam edib: “Sadəcə olaraq son zamanlar Quranilik deyilən bir cərəyan yaranır. Onlar hər şeyi Quranda axtarmağa çalışırlar və sanki zorla İslamı yalnız Quranın zahiri mənalına məhkum etmək istəyirlər. Bu da məqbul deyil. Quran və hədisə əsasən yeni, İslama əsasən bir qızın ərə getmə vaxtı, bir oğlanın evlənmə vaxtı onun rəşid olması ilə əlaqədardır. Yeni bir oğlan və qız ailə olmaq imkanlarına malikdirsə, onları evləndirmək lazımdır.

Yaş həddi nədir? Burada yaş həddi yoxdur. Niyə yoxdur? Çünki İslam dini bir çox hökmləri insanların ağı ilə sintez olaraq təyin edir. Məsələn, İslam deyəndə ki yemək yeyin, amma israf etməyin. İnsanın ağına buraxıb ki, özün hesab et, nələ israf sayılır, nələ israf sayılmır öz ağımla məntiqinlə. Evlilik də belə bir şeydir. Müstəsna hallarda cinsi ehtiyacın tələbatını ödəmək üçün ekstra bir vəziyyət kimi nəse etməyə icazə verilir. Lakin qanun olaraq hökm

budur ki, əgər bir qız ailə olmaq, uşaq saxlamaq, ana olmaq, ailəni idarə etmək, ərə idarə etmək səviyyəsinə çatmışdırsa və bir oğlan da bu səviyyəyə çatmışdırsa onları evləndirmək lazımdır. Konkret yaş həddi təyin olunmayıb. Əlbəttə tibbi baxımdan bugün tibb elmi deyir ki, xanımların normal və ideal analıq vaxtı 17-18 yaş aralığıdır. Bu əsas tutula bilər. Lakin ola bilər bir qız 17-18

yaşdan da daha tez o səviyyəyə, səlahiyyətə çatsın və ya biraz gec o səviyyəyə, səlahiyyətə çatsın. Bir oğlan da həmçinin. Ona görə də xüsusi yaş həddi nəinki İslamda, ümumiyyətlə heç bir normal fəlsəfə və ideologiyada təyin edilməyib. Çünki bu müxtəlif hədlərdə dəyişir, individual vəziyyətə bağlıdır”.

Ayşən Vəli

Netanyahu Trampın andiçməsinə iştirak etməyəcək

İsrailin baş naziri Netanyahu yanvarın 20-də Trampın andiçmə mərasimində iştirak etmək planlarını Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin qərarı ilə həbs olunacağından qorxaraq ləğv edib. Səfərin ləğv edilməsinin səbəbləri açıqlanmasa da, daha əvvəl bildirilmişdi ki, İsrail baş nazirinin Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin həbs qərarı ilə bağlı narahatlığı ola bilər.

vuraraq xəstəxanani tərk edib. ABŞ Konqresi ICC-ye sanksiya tətbiq etməyə səs verir Nümayəndələr Palatası Netanyahuya order verən Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsi rəsmilərinə qarşı tədbir görülməsi üçün qanun layihəsini qəbul edib. Yanvarın 9-da ABŞ Konqresinin Nümayəndələr Palatası İsrailin baş naziri Binyamin Netanyahunun həbsinə order verilməsinə görə Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin (ICC) rəsmilərinə sanksiya tətbiq edən qanun layihəsini təsdiqləyib. Sənəd ABŞ və onun müttəfiqlərinin müdafiə olunan şəxslərin təhqiqatına və ya təqibinə yönəlmiş məhkəmənin istənilən hərəkətinə qarşı sanksiyaları nəzərdə tutur. Qanun layihəsində həmçinin ISS araşdırmaları ilə əlaqəli şəxslər üçün ABŞ-da əmlakla əməliyyatlara qadağa qoyulması, onların vizalarının bloklanması və ləğv edilməsi nəzərdə tutulur. Qanun layihəsi indi yekun səsvermə üçün Senata göndərilir ki, bu da Birləşmiş Ştatlarda ICC ilə gələcək münasibətləri və onun

Yanvarın 1-də "The Times of Israel" qəzeti Netanyahunun son prostaat vəzinin çıxarılması əməliyyatına baxmayaraq, inauqurasiya mərasimində iştirak etməyi planlaşdırdığını yazıb. Bununla belə, nəşrin mənbələri səfərin maddi-texniki təminatı ilə bağlı məsləhətləşmələrin dekabrın 31-də keçirildiyini və bu zaman həbs qərarı ilə bağlı potensial risklərin müzakirə edildiyini bildirib. Bu əmrədən təyyarənin təcili enişi zamanı İsrail liderinin keçəcəyi ölkələrin səlahiyyətli orqanları istifadə edə bilər.

Xatırladaq ki, Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsi Netanyahunun Qəzza zolağında hərbi cinayətlər törətdiyi iddiası ilə həbs olunmasına order verib. Baş nazirin ofisi bildirib ki, İsrail əmrini rədd edib. Netanyahu daha əvvəl prostaat vəzinə çıxarmaq üçün uğurlu əməliyyat keçirib və həkim nəzarəti altında vəziyyəti stabildir. Baş nazir də əməliyyatdan sonra sağlamlığını uğurla başa

fealiyyəti üçün mühüm sınaq ola bilər. İsrail də ABŞ kimi BCM-nin üzvü deyil və münasibətlərdəki hərəkətləri ilə bağlı məsələlərdə onun yurisdiksiyasını tanımır. 2002-ci ildə soyqırım cinayətləri, hərbi cinayətlər və insanlığa qarşı cinayətləri mühakimə etmək üçün yaradılmış BCM-nin öz qərarlarını həyata keçirmək üçün heç bir mexanizmi yoxdur və dövlətlərin əməkdaşlığına əsaslanır.

Xatırladaq ki, noyabr ayında BCM İsrailin baş naziri Binyamin Netanyahu və keçmiş müdafiə naziri Yoav Gallantın həbsinə order vermişdi. Onlar Qəzza zolağında insanlığa qarşı cinayətlərdə və hərbi cinayətlərdə ittiham olunurlar. Aİ bəyan edib ki, üzv dövlətlər Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin İsrailin baş naziri Binyamin Netanyahunun həbsinə dair qərarına əməl etməyə borcludurlar, çünki qərar sadəcə "siyasi" deyil.

V.VƏLİ

"Orqanizmin sağlam qalması üçün beynin işlək olması mütləqdir"

"Hər bir zamanın öz tələbi var və bunlara uyğun olaraq müəyyən dəyərlər, texnologiyalar yaranır. Son illər mütləq mədəniyyətində bir çox dəyişikliklər oldu. Xüsusən də televiziya, internet, sosial şəbəkələrin inkişafı yeni formatlar, bilgilər və bacarıqlar ortaya qoydu. Biz buna virtual oxu mədəniyyəti deyirik. Əvvəl yalnız kağız daşıyıcılarda və qisməndə daha sonralar elektron daşıyıcılarda mətnlə tanış olmaq, mütləq etmək, öz bilgilərini artırmaq kimi vərdişlər vardısa, son 15-20 ildə bu vərdişlər tamam dəyişildi. Artıq elektron, virtual oxuma mədəniyyəti dünyada olduğu kimi Azərbaycanada da oturmağa başladı".

MÜNASİBƏT

sağlamlıqlarını bərpa edə bilərlər. Azərbaycanda kitab-şəxslər və Sənətçilərin İctimai Birliyinin sədri Aydın xan Əbilov SİA-ya açıqlamasında deyib.

Onun sözlərinə görə, biz indi məktubu əl xətti ilə yazıb kağızda göndərmirik, "WhatsApp", smartfon, kompüterdə musiqiyə qulaq asırıqsa, yaxud filmə baxırıqsa, təbii ki, bu oxu mədəniyyətində də öz təsirlərini buraxacaq: "İndi insanlar elektron kitablarda, e-book adlı cihazlar vasitəsilə, amma daha çox smartfon, telefon, planşetlə həm kitab oxuyur, həm yazıçı şairlərimiz öz kitablarını yazırlar, onu internet saytlarında, sosial şəbəkələrdə yayıb təbliğ edirlər. Bu artıq zamanın diqtəsidir və bunu qəbul etmək lazımdır. Ümumiyyətlə fərqi yoxdur, format olaraq istər elektron, istərsə də kağız variantında mütləq edirsənsə sizin beyniniz işləməyə başlayır, insan orqanizminin şah əsəri belə onun beynidir. Kreativlik, düşünce tərz, orqanizmin sağlam qalması üçün beynin işlək olması mütləqdir".

Aydın xan Əbilov həmçinin deyib ki, araşdırmalar bunu da göstərir ki, insan beyni nə qədər inkişaf edirsə və bunun işçilərindən olan oxumaq, tanış olmaq, araşdırmaq, mütləq etmək, kitablara yaxud elektron vizual informasiyanı qəbul etmək onu daha çox sağlam edir: "Hətta bir çox mütəxəssislər kitab terapiya deyilən bir formatdan istifadə edirlər. Beyin zədələri, yaddaş pozğunluqları ilə qarşılaşan insanları hər gün 10 səhifə kitab oxutdurmaqla onların

Azərbaycanda bu mədəniyyət hələki çox az formalaşmışdır. Ölkədə ümumiyyətlə dünyada da ən çox oxuyan tələbələr, şagirdlər, elmi, intellektual sahənin adamları olur. Onlar daha çox mütləq edib yeni ədəbiyyat nümunələri ilə tanış olmağa çalışırlar.

Təəssüflər olsun ki, bizdə elmi-publisistik nəşrlərin sayı istənilən qədər deyil və bu tipdə əsərləri yayın, nəşr edən jurnallarda demək olar ki tapılmaz. Olan jurnallarında tirajı 50, 100 uzaqbaşı isə 500-dür. Bu baxımdan virtual mütləq mədəniyyəti

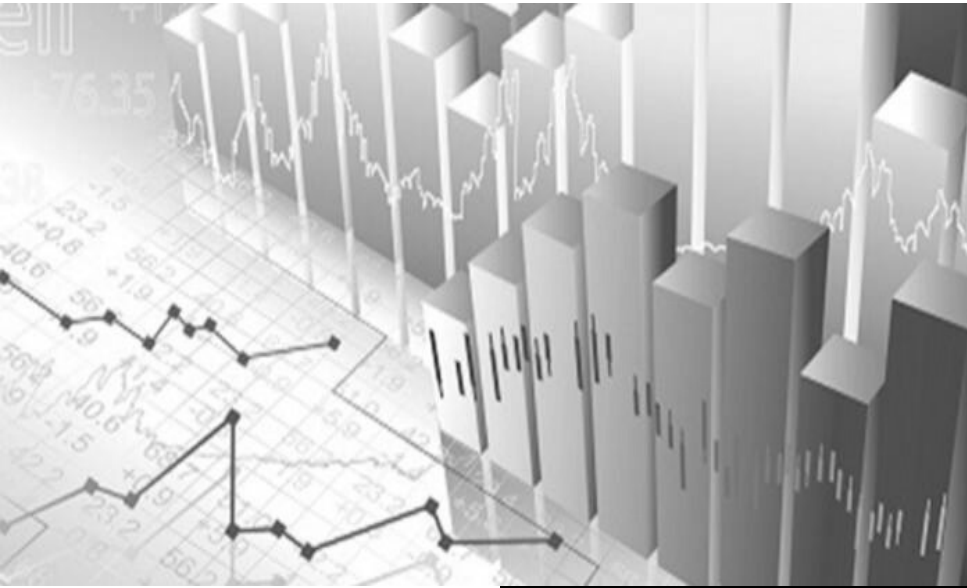

olan kitab oxumaqla məşğul idisə, sonralar mədrəsələrin inkişafı ilə bağlı ərəb, fars, köhnə əlifba ilə quran dilində şəriətlə bağlı əsərlər oxunurdusa, sovet dövründə bu formatı dəyişdi. Bu dövrdə daha çox poeziya, bədii nəşr, dərslər, sonralar isə sahəvi elmi və ədəbiyyat kitabları oxunmağa başladı.

Müstəqillik dövründə azadlıq əldə etmiş insanlar sanki mütləq oxumaqdan uzaq düşdülər, klassik, ənənəvi oxu vərdişləri bizdə məhv oldu, digər səbəb olaraq sosial şəbəkələr də bunu gücləndirdi. İnsanlarımız bədii, dünya və dedektiv kitablarından yararlanmağa başladılar. Amma son nəsəl mütləq mədəniyyətinə yeni bir qatqı gətirdi və bu məni çox sevindirir. İstər virtual, istərsə də ənənəvi formada kitablarla tanış olmaq, keyfiyyət və kəmiyyət dəyişikliklərinə aparıb çıxartdı. Yeni insanlar bədii və poeziya ədəbiyyatı ilə yanaşı, elmi, sahəvi, onları düşündürən, peşəkarlaşdırma biləcək kitablar, dərslər, elmi nəşrlərlə məşğul olmağa başladılar. Dünyanın istənilən ölkəsinə gedəndə həkimin yaxud digər peşə sahiblərinin kabinetində gözləyərək öz sahələrinə uyğun olan onlar haqqında elmi dərgilər, kitablar və həmçinin elektron variantlarını görə bilərsiniz. Lakin

insanlara daha çox informasiya verə bilər. Mənim rəhbərlik etdiyim Sənətçilər və Yazarlar İctimai Birliyi bu zamanın diqtəsini daha tez hiss edib, kitabxana.net portalını yaratdıq və "Paşayev" adlı 15 minə yaxın elektron kitabların və nəşrləri portala yerləşdirmişik. Dünyanın istənilən yerindən öz smartfonları vasitəsilə Azərbaycanla bağlı, Qarabağ həqiqətləri və dövlətçilik ənənələri ilə bağlı, ictimai, elmi, sosial mövzulu kitablarımızı endirib oxuya bilərsiniz. Bu humanitar layihədir, kitabları pulsuz endirmək imkanı yaratmışıq ki, orda istənilən yerdə Azərbaycan gəncləri və Azərbaycanı öyrənmək istəyən vətəndaşlar rahatlıqla oxuya bilsin. Həmçinin kitabları pdf şəkildə yerləşdirmişik ki, azərbaycanlılarla yanaşı, əcnəbilərdə bunları yükləyən zaman öz ana dillərinə yaxud dünyanın aparıcı dilləri olan ingilis, rusla tərcümə edib, məlumat əldə edə bilərsiniz. Dünya get-gedə inkişaf edir, suni intellekt gəlir, müxtəlif dillərdə tərcümə proqramlar, təbliqlər yaradılır və istənilən adam aparıcı dillər olan ingilis, rusla yanaşı, müxtəlif türk dillərində olan kitabların elektron variantı varsa tərcümə edib rahatlıqla oxuya bilərsiniz".

Keyrənsə Piriyeva

Ulu Öndərin uzaqqörən siyasətini yüksək səviyyədə davam etdirən, müstəqil dövlətimizi dinamik inkişaf yolunda daim irəli aparan və tarixi Zəfər zirvəsinə yüksəldən Prezident İlham Əliyevin uğurlu sosial islahatlar proqramı ölkədə sosial inkişafın davamlı xarakter almasına, vətəndaşların rifahının təminatına zəmin yaradıb.

Bunun ən bariz nümunəsi kimi dövlətimizin başçısının Fərman və sərəncamları əsasında 2018-2024-cü illərdə 4 milyondan çox vətəndaşı əhatə edən 4 sosial islahat paketinin icra olunmasını, bu islahatlar üçün 7 milyard manat əlavə illik vəsait ayrılması-

Əhalinin dayanıqlı sosial müdafiəsi: Hədəf dəyişməzdir

Prezident İlham Əliyevin xüsusi diqqət və qayğısı ölkədə sosial müdafiə sisteminin gücləndirilməsi istiqamətində ardıcıl surətdə mühüm addımların atılmasını təmin edib və bu uğurlar qarşıdakı dövrdə də davam edəcək

məmnunluğu və rahatlığı prinsipi əsasında təqdim olunmasına imkan yaradıb. DOST Konsepsiyası 60-dan çox beynəlxalq mükafat və sertifikatla təltif olunub. Onlardan 12-si "Good practice awards of Europe", yəni, "Avropa üçün yaxşı təcrübə mükafatı"dır. Ümumilikdə dövlət başçısının tapşırıqlarına uyğun olaraq son illər ölkəmizdə aparılan sosial islahatların uğurları mötəbər beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən də yüksək qiymət alır. Təkcə 2024-cü ildə bu uğurlar 110-dan çox beynəlxalq mükafata layiq görüldü.

Prezident İlham Əliyevin uğurlu sosial islahatlar proqramının əsas hədəflərindən biri də dövlət sosial xidmətlərinin innovativ yanaşmalar, müasir texnologiyalar üzərində qurulması, sosial sahədə vətəndaşlar üçün şəffaf və çevik, keyfiyyətli, əlçatan, vətəndaş məmnunluğuna uyğun xidmətlər sisteminin formalaşmasıdır. Bu istiqamətdə

nı göstərmək olar. Bu müddət ərzində minimum pensiyada 2,5 dəfə, orta aylıq pensiya 2,4 dəfə, müavinət və təqaüd ödənişlərində 5 dəfə, ünvanlı yardımın orta aylıq məbləğində 2,7 dəfə, minimum əməkhaqqında 2,7 dəfə, orta aylıq əməkhaqqında 2 dəfə, median əməkhaqqında 2,2 dəfə, əməkhaqqı fondunda 3 dəfə, əmək müqavilələrinin sayında 609 min (48 faiz) artımın olduğunu görürük.

Prezident İlham Əliyevin "Əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması sahəsində tədbirlərin davam etdirilməsi haqqında" 23 dekabr 2024-cü il tarixli Sərəncamı vətəndaş rifahının təminatı məqsədilə aparılan sosial islahatların uğurla davam etdirildiyini bir daha təsdiqləyir. Həmin Sərəncama əsasən, 2025-ci il yanvarın 1-dən ölkəmizdə minimum aylıq əməkhaqqının məbləği 345 manatdan 16 faiz artımla 400 manata, 2025-ci il fevralın 1-dən əmək pensiyasının minimum məbləği 280 manatdan 14,3 faiz artımla 320 manata çatdırılacaq.

Yeni sosial islahat paketində digər sosial ödənişlərin artırılması da yer alıb. Sərəncamla Nazirlər Kabineti gələn il sosial müavinətlərin və təqaüdlərin məbləğlərinin artırılması ilə bağlı təkliflərini 3 ay müddətində ölkə Prezidentinə təqdim edəcək. Göründüyü kimi, müavinət və təqaüd ödənişlərində artım dinamikası davam edəcək. Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə aylıq tarif (vəzifə) maaşlarının minimum aylıq əməkhaqqının artırılmış yeni məbləğinə uyğunlaşdırılması təmin ediləcək. Bu da həmin sahələr (sosial, elm, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, gənclər, idman, kənd təsərrüfatı, ekologiya, ətraf mühitin mühafizəsi, mənzil-kommunal, nəqliyyat, rabitə, meliorasiya, su təsərrüfatı və s.) üzrə

19 pillədən ibarət Vahid Tarif Cədvəlinin ilk pilləsindəki maaşın 400 manata çatdırılmaqla, digər pillələr üzrə maaşlarda da buna uyğun artımların baş verməsinə imkan yaradacaq. Yeni sosial paket çərçivəsində növbəti ilin əvvəlindən pensiyaların indeksləşdirilərək artırılması da nəzərə alınmaqla ümumən 3 milyon insana yönələn əməkhaqqı, pensiya, müavinət və təqaüdlər artacaq və həmin artımlar üçün illik əlavə olaraq 1,4 milyard manat ayrılacaq.

Dövlət büdcəsində sosialyönlü xərclərin ardıcıl və ciddi artımı da sosial dövlətin mühüm cəhətlərindən biri kimi diqqəti cəlb edir. Məsələn, bu xərclər 2021-ci ildəki 10,3 mlrd. manatdan 2024-cü il üçün 15,5 mlrd. manata çatıb və 2025-ci ilin büdcə layihəsində 16,9 mlrd. manat nəzərdə tutulur. Beləliklə, həmin xərclərdə qısa müddətdə 6,6 mlrd. və ya 1,6 dəfə artım olub. Sosialyönlü xərclərin çəkisinin büdcədə 41 faiz olması sosial rifahın dövlət siyasətinin prioritet istiqaməti olduğunu bir daha təsdiqləyir.

Əhalinin məşğulluğunun təminatı Prezident İlham Əliyevin sosial-iqtisadi siyasətində mühüm yer tutur. Bunun nəticəsi olaraq, ölkədə çoxsaylı yeni iş yerləri açılmaqla, aktiv məşğulluq proqramlarının əhatə dairəsi də ildən-ilə əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirilir. Təkcə 2018-2024-cü illərdə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyi tərəfindən 635 min vətəndaş işlə təmin edilib, 36 min şəxs peşə hazırlığına cəlb olunub. Ölkə Prezidentinin tapşırığı ilə icra olunan özünüməşğulluq proqramı mühüm sosial-iqtisadi əhəmiyyəti ilə seçilən proqram olmaqla işsiz və işaxtaran şəxslərin kiçik biznesə çıxışına dəstək verir. 2017-ci ildən icra olunan özünüməşğulluq proqramına cəlb olunanların illik sayı ötən dövrdə təqribən 15 dəfə artırılaraq 16 minə ötdü. İndiyədək 93 min şəxs özünüməşğulluq proqramına cəlb edilərək onlara verilmiş aktivlər hesabına kiçik təsərrüfatlarını yaradıblar. Gələn il bu say artıq 100 minə öteəcək.

2020-ci il sentyabrın 27-də isə Ermənistanın ölkəmizə qarşı növbəti hərbi təcavüzünə cavab olaraq Prezident, Silahlı

Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu uğurlu hərbi əməliyyatlarla cəmi 44 gün ərzində möhtəşəm tarixi Zəfər əldə etdi. Beynəlxalq səviyyədə tanınan ərazilərimiz Ermənistanın 30 ilə yaxın davam edən işğalından azad olundu. Tarixi Zəfərimizlə yekunlaşan 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən şəhid ailələri üzvləri və müharibə iştirakçıları ilə bağlı icra olunan sosial dəstək paketi çərçivəsində onların mənzil və fərdi evlə təminatı işləri də aparılır. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin tapşırığı ilə ötən əsrin 90-cı illərində başlanılan proqram ildən-ilə Prezident İlham Əliyevin göstərişi ilə daim genişlənir, postmüharibə dövründə isə 5 dəfə genişlənilib. Şəhid ailələri və müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə postmüharibə dövründə 6,8 minədək, ümumən ötən dövrdə 16 minədək mənzil və fərdi ev təqdim edilib. Həmçinin 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə 567, ümumən ötən dövrdə 7,7 min avtomobil təqdim edilib.

Dövlət başçısının göstərişi ilə son illərdə ölkədə müasir reabilitasiya sisteminin qurulması, bu sahədə biopsixososial modelə əsaslanan xidmət spektrinin yeni istiqamətlər üzrə xeyli genişlənməsi də təmin edilib. Ümumilikdə nazirliyin tabeliyindəki Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyinin reabilitasiya mərkəzlərində bərpa xidməti göstərilən əlilliyi olan şəxslərin illik sayı 7 dəfədən çox artıb. Təkcə bu ilin 11 ayında həmin mərkəzlərdə 113 min şəxsə xidmət göstərilib.

Prezident İlham Əliyevin Fərmanı ilə 2019-cu ildən DOST Agentliyi, Bakı şəhəri, Abşeron və Bərdə rayonlarında olmaqla 7 DOST Mərkəzi, həmçinin Zəngilanın Ağalı kəndində "Smart DOST" xidmət məntəqəsi, 2024-cü ilin iyun ayında Qarabağ Regional DOST Mərkəzinin Şuşada filialı açılıb. Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü olan DOST Konsepsiyası 15 istiqamət üzrə 160 sosial xidmətin əhaliyə vahid platformadan, "bir pəncərə"dən, şəffaf və operativ, vətəndaş

mühüm uğur olan DOST Konsepsiyasının davamı olaraq, dövlət sosial xidmətlərinin geniş miqyasda elektronlaşdırılması təmin olunub və bu gün Nazirliyin 160 xidmətindən 145-dən çoxu (90 faizdən çoxu) artıq rəqəmsal platformadan təqdim edilir. 30-dan çox e-arayış xidməti, həmçinin 2019-cu ilin əvvəlindən 50-dən çox proaktiv təyinat mexanizmləri, həmin il ölkənin sosial reyestrinin e-sosial.az portalı, 2020-ci ildə fərdi hesabların e-qaydada proaktiv şəkildə açılması xidməti, 2022-ci ildə "Əmək və Məşğulluq" altsistemi işə salınıb.

Dövlət başçısı İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə xalq müraciətində bildirdi ki, bütün böyük investisiya, sərmayə qoyuluşu layihələrinin icrasına baxmayaraq, sosial sahə, insanların güzəranı, insanların sosial müdafiəsi daim diqqət mərkəzində olacaq.

Hər sahədə vediyi vədə sadıq qalan, sözü də imzası qədər etibarlı olan Prezidentimiz bunu sosial islahatları ilə bir daha sübut edir. Bu baxımdan, dövlət başçısı İlham Əliyevin 7 yanvar 2025-ci il tarixli «Dövlət büdcəsindən maliyyələşən bir sıra təşkilatlarda çalışan işçilərin əməkhaqlarının artırılması haqqında» Sərəncamı da vətəndaş rifahının təminatı məqsədilə aparılan sosial islahatların uğurlu davamı olmaqla yanaşı, vətəndaş məmnunluğunun və sosial rifahının yüksəlməsinə xidmət edən növbəti təşəbbüsdür. Sərəncama uyğun olaraq, dövlət büdcəsindən maliyyələşən bir sıra təşkilatlarda çalışan rəhbər və digər işçilərin aylıq vəzifə maaşları 2025-ci il yanvarın 1-dən orta hesabla 15 faiz artırılır.

Yaqut Ağaşahqızı

İran zərbəni havadan gözləyir

İran nüvə infrastruktur obyektlərini hava zərbələrindən qorumaq üçün genişmiqyaslı təlimlərə başlayıb. Bu ölkədə İsrailin İranın nüvə silahı hazırlamasının qarşısını almaq üçün zərbələr endirmək hədələrini ciddi qəbul edirlər. Bu yaxınlarda məlum olduğu kimi, eyni ehtimal Vaşinqtonda da nəzərdən keçirilir. ABŞ prezidenti Co Baydenin müşavirləri hesab edirlər ki, İsrailin hava hücumları nəticəsində İranın hava hücumundan müdafiə sisteminin zəifləməsi İslam Respublikasının nüvə proqramlarına birdəfəlik son qoymaq üçün əlverişli şərait yaradır.

İranda başlayan təlimlərə ölkənin ən nüfuzlu hərbi-siyasi təşkilatı olan və dövlət qərarlarının qəbulu prosesində iştirak edən İslam İnqilabı Keşikçiləri Korpusunun (SEPAH) nizami ordusu və aerokosmik qüvvələri iştirak edir. Təlimlərin birinci mərhələsində hava hücumundan müdafiə bölmələri ölkənin ən mühüm uranın zənginləşdirilməsi obyektlərindən biri olan Natanzdakı (Mərkəzi İran) elmi-tədqiqat mərkəzinin mühafizəsi üzrə təcrübə keçib. İslam İnqilabı Keşikçiləri Korpusunun Aerokosmik Qüvvələri hava məkanında bir sıra təhdidlərin meydana gəlməsini simulyasiya edib və elektron döyüş texnikasından

istifadə edib.

Qərb mətbuatının yazdığına görə, İsrailin 26 oktyabr 2024-cü ildə həyata keçirdiyi və İranın hava hücumundan müdafiə sistemini, həmçinin pilotsuz uçuş aparatları və raket istehsalı obyektlərini məhv etmək məqsədi daşıyan "Tövbə günləri" əməliyyatı İslam Respublikasının hava məkanını daha effektiv müdafiə edə bilməməsi ilə nəticələnib. Bununla belə, İranın "Xatəmül-Ənbiyə" hərbi bazasının hava hücumundan müdafiə qərargahının komandiri Qader Rəhimzadənin bu günlərdə verdiyi məlumatına görə, hərbi rəhbərlik bu yaxınlarda bəzi strateji əhəmiyyətli ərazilərdə "düşməne

hələ də məlum olmayan" yeni hərbi texnikalar yerləşdirib.

Tehranın narahat olmaq üçün səbəbləri var. Türkiyəyə qoşulmuş milisler dekabrın 8-də Dəməşqi ələ keçirərək İranı dəyərli regional müttəfiqindən məhrum etdikdən sonra İsrail Suriyanın hava hücumundan müdafiə sisteminin çox hissəsini bombalayıb. Tehran onu yəhudi dövlətinin hücumlarına qarşı müdafiə cəbhəsi kimi görürdü. İndi İsrail hərbiçiləri İranın nüvə obyektlərinə kütləvi zərbələr endirmək üçün yeni planlar hazırlayır. İsraildə ümid edirlər ki, yanvarın 20-də rəsmi olaraq ABŞ prezidenti vəzifəsinə başlayan Donald Tramp tərəddüd etmədən belə bir əməliyyata yaşıl işıq yandıracaq.

da uran əldə etdiyini göstərir. Oktyabr ayına olan məlumata görə, Tehranın ehtiyatı 182,3 kq təşkil edib. Bu, avqustun göstəricilərindən 17,6 kq çoxdur. Bu uranın nüvə silahı istehsalında istifadə edilməsi üçün 90%-ə qədər zənginləşdirilməlidir. Beynəlxalq müfəttişlər deyirlər ki, marşrut o qədər qısadır ki, onu bir neçə həftəyə əhatə etmək olar.

İrənli general: "Suriyada ciddi strateji məğlubiyyət"

İslam İnqilabı Keşikçiləri Korpusunun (SEPAH) briqada generalı Behrouz Esbati İranın Suriyada "böyük məğlubiyyətə uğradığını", lakin hələ də ölkədə fəaliyyət göstərməyə çalışacağını bildirib. Onun çıxışının audio yazısı Abdi Media saytı tərəfindən yayımlanıb və The New York Times (NYT) buna diqqət çəkib.

caq. Xüsusən də Ağ Evin gələcək sahibi bu yaxınlarda bunu özü deyib.

Co Baydenin komandasının bəzi nümayəndələri də İrana qabaqlayıcı zərbə vurmağa ehtiyac görürlər. Axios mənbələrinin məlumatına görə, Ağ Evin Milli Təhlükəsizlik Şurasının üzvləri cənab Trampın andıçmə mərasimindən əvvəl Amerika liderinə İranın nüvə probleminin hərbi yolla həlli variantlarını təqdim ediblər. Bəzi rəsmilər, o cümlədən ABŞ-ın milli təhlükəsizlik müşaviri Ceyk Sallivan hesab edir ki, İslam Respublikasının hava hücumundan müdafiə sisteminin hazırkı vəziyyəti, eləcə də Yaxın Şərqdə baş verən son hadisələr İrana uğurlu zərbə endirmək şansını artırır və cavab zərbəsi ehtimalını azaldır.

Tehran özünün nüvə silahını inkişaf etdirməyə çalışması ilə bağlı şayiələri açıq şəkildə rədd edir. Belə ki, çərşənbə axşamı İran prezidenti Məsud Pezeşkian ölkəsinin "nüvə potensialından hərbi məqsədlər üçün istifadə etmək niyyətində qətiyyətin olmadığını" deyib.

İsrail İranı nüvə obyektlərindən məhrum etməyə hazırdır

Lakin İranın inkişafının sürəti bunun əksini göstərir. Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyinin 2024-cü ilin noyabrında açıqladığı hesabat İslam Respublikasının 60%-ə qədər zənginləşdirilmiş əhəmiyyətli miqdar-

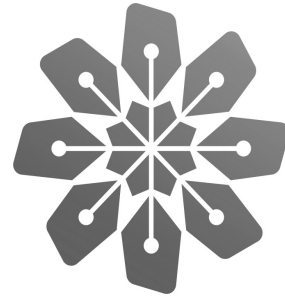
nağın", lakin hələ də ölkədə fəaliyyət göstərməyə çalışacağını bildirib. Onun çıxışının audio yazısı Abdi Media saytı tərəfindən yayımlanıb və The New York Times (NYT) buna diqqət çəkib.

Nəşrin məlumatına görə, general ötən həftə Tehrandakı məsciddə çıxış edib və onun çıxışı İran rəhbərliyinin Suriyadakı "strateji itkilərin miqyasını azaltmağa həftələr sərf edən" bəyanatlarından "kəskin ziddiyyət təşkil edib". Cənab Esbati Rusiyalı "Rusiya təyyarələri Suriya üzənçilərini bombaladığı halda, əslində açıq sahələrə bombalar atırdı" iddiaları ilə İrani çaşdırmaqda ittiham edib. 2024-cü ildə İsrail Suriyadakı İran hədəflərinə zərbələr endirərkən Rusiya "radarları söndürüb və bu hücumları effektiv şəkildə asanlaşdırıb" deyib.

İran Keşikçiləri Korpusu generalı həmçinin deyib ki, İranın Suriya prezidenti Bəşər Əsədlə münasibətləri onun istefasından əvvəlki aylarda gərgin olub. "Mən hesab etmirəm ki, Suriyanın itirilməsi fəxr olunası bir şeydir. "Biz məğlub olduq və məğlubiyyət çox güclü oldu, çox güclü zərbə aldıq və çox çətin oldu", deyər Behrouz Esbati bildirib. Dekabr ayında Suriyada "Həyat Təhrir əl-Şam" qruplaşması hakimiyyəti ələ keçirib. Əsəd ailəsi ilə birlikdə Rusiyaya qaçıb.

V.VƏLİYEV

Müasir Dövlət İnkişafı İnstitutunun direktoru Dmitri Solonnikov "Moskva-Baku" portalına müsahibəsində Ermənistanın siyasi ilini açdığı rəmzi addımı- ölkənin Aİ-yə daxil olması ilə bağlı qanun layihəsinin təsdiqini şərh edib. Müsahibəni oxucularımızın diqqətinə çatdırırıq.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığın artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

biləcəyinə də diqqət çəkib.

- Mən bu vəziyyətdə Türkiyə ilə Ermənistanı müqayisə etməzdim: nə iqtisadiyyat, nə əhalinin sayı, nə də Aİ standartlarına uyğunlaşmaq üçün lazım olan resurslar baxımından. Ermənistanın Aİ-yə daxil olmaq şansı Türkiyədən qat-

bir sifarişdir. Ukraynanın Avropa İttifaqına sürətləndirilmiş qoşulma mexanizmini işə salmaq üçün öz çətinlikləri var idi. Məhz böyük əhalisi olan böyük ölkə olduğuna görə bu, Aİ üçün mənfi amil idi: həm də Aİ standartlarına uyğunlaşma baxımından. Ukraynanın Aİ ilə sərhədi var. İnsanlar işə kütləvi

Ekspert: "Qərb Ermənistanı özünün regiondakı forpostuna çevirir"

- Dmitri Vladimiroviç, Ermənistan hökuməti dünən ölkənin Aİ-yə daxil olması prosesinin başlanması ilə bağlı qətnəmə layihəsini təsdiqləyib, indi parlament bunu müzakirə edəcək. Baş nazir Nikol Paşinyan bəyan edib ki, "bu, sözün hərfi mənasında Ermənistanın Avropa İttifaqına üzvlüyü demək

- Düşünürəm ki, Ermənistan hakimiyyəti bu il Konstitusiyaya dəyişiklik etmək qərarı versin. Onların tələməyə ehtiyacı yoxdur. Lakin əvvəlcədən elan edilmiş son tarix 2027-ci il (ölkədə növbəti parlament seçkilərinin keçiriləcəyi vaxt) tamamilə mümkündür. Bundan əlavə, Ermənistanda parlament seçkilərinin 2026-cı ildə keçirilməsi planlaşdırılır. Bu zamana qədər Paşinyan Aİ ilə yaxınlaşmada müəyyən irəliləyiş əldə edə bilər. Və bundan sonra Konstitusiyanın dəyişdirilməsi ilə bağlı referendumda tamamilə mümkündür ki, əhalini maraqlandıran suallardan biri Ermənistanın Aİ-yə üzvlüyünü dəstəkləyib-dəstələməyinizlə

deyil, çünki bu məsələ ilə bağlı yekun qərar yalnız referendum yolu ilə verilə bilər". Bu nə deməkdir?

- Əslində hər şey əvvəlki kimidir: Ermənistan Qərblə yaxınlaşma yolu ilə sabit və ardıcıl irəliləyir, Aİ-yə, NATO-ya doğru irəliləyir və bundan sonra da davam edəcək. Və bu mənada tələsmir, kiçik addımlar taktikasını həyata keçirir. İl İrevan üçün az-çox simvolik olaraq qanun layihəsinin təsdiqi ilə başladı. Paşinyan sanki oynayırmış kimi bəyan etdi ki, hələlik bu, xüsusi heç nə demək deyil. Ancaq bir az daha vaxt keçəcək və ritorika daha inamlı olacaq və "bunun nə demək olduğunu" deyəcək.

- Əgər Ermənistan hakimiyyəti bu il öz Konstitusiyasına dəyişiklik etsə, bu, Avropanın Ermənistandan istəklərinin orada açıqlanacağı mənasına gəlirmi?

bağlı olacaq.

Düşünürəm ki, Ermənistanın hazırkı baş naziri də növbədənəkar parlament seçkiləri keçirmək niyyətindədir. Onun artıq güclü siyasi mövqeləri var, Ermənistan müxalifəti isə zəif və qeyri-mütəşəkkildir.

- Rusiya prezidentinin məlumat katibi Dmitri Peskov Ermənistan hökumətinin ölkənin Aİ-yə daxil olması prosesinin başlanması ilə bağlı qanun layihəsinin təsdiqlənməsini şərh edərkən, respublikanın Aİ-yə üzv olma bilməyəcəyinə diqqət çəkib. Belə ki, bu halda eyni zamanda Aİİ və Aİ-nin üzvü olmaqdan söhbət gedir... Peskov Avrasiya İqtisadi İttifaqına üzvlüyün Ermənistan üçün böyük iqtisadi fayda gətirməsinə də diqqət çəkdi...

- Bəli, bu, Rusiyanın və Aİİ-nin digər üzvlərinin mövqeyidir ki,

Ermənistan Avropa İttifaqına daxil olarsa, Avrasiya İqtisadi İttifaqının üzvü olmaqdan çıxır. Bu həm də Ermənistanın Aİİ üzvü kimi bütün iqtisadi üstünlüklərinin ləğv ediləcəyi mənasına gələcək.

Ermənistanın Aİ ilə yaxınlaşma siyasəti respublikanın iqtisadi faydaları və ya erməni xalqının rifahı ilə bağlı deyil. Məsələ burasındadır ki, Nikol Paşinyanın komandası bu cür addımlarla Qərbin siyasi sifarişini yerinə yetirir ki, məhz bu sifarişlərin yerinə yetirilməsi üçün bu komanda respublikada hakimiyyətə gətirilib və Ermənistanı Avrasiya inteqrasiya proseslərindən çıxarmaq üçün ona pul transfer edilir. Qərbin inteqrasiya layihələrinə qoşulması üçün. Və bu məqsəddə çatmaq üçün Ermənistanın iqtisadi uğurları və ya erməni xalqının rifahının heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Tapşırıqlar fərqlidir. Əhalinin daha yaxşı və ya pis yaşamasından asılı olmayaraq, bu məsələ Qərbin və Paşinyanın komandasının vecinə deyil. Çünki burada geosiyasi vəzifə var- Ermənistanı Qərbin regionda hərbi-siyasi təmsilçisinə çevirmək. Qərb Ermənistanı regiondakı proseslərə təsir etmək üçün özünün forpostuna çevirir. Proses başlayıb. Paşinyan isə nəticələr üzərində işləyir.

- Peskov Türkiyənin onilliklərdir ki, Aİ-yə daxil olmaq istədiyinə, lakin buna icazə verilməməsinə və Ermənistanın da Aİ məsələsində eyni yolla gedə

qat üstündür. Niyə? Çünki Qərb Türkiyədən qorxur. Türkiyə iqtisadiyyatı daha böyükdür. Bu, həm də Aİ-yə daxil olduqdan sonra struktarda böyük dəyişikliklərə gətirib çıxara bilər.

Ermənistan kiçikdir və heç kim onunun Aİ-yə daxil olmasının fərqi varmıyacaq. Onun Aİ ilə ortaq sərhədi belə yoxdur. Amma Ermənistanın hesabına uzaq Cənubi Qafqazda özünün "müdəxilə anklavını" əldə etmək müəyyən Qərb qüvvələri üçün sərfəlidir. Bu məqsədlə Ermənistanın Aİ-yə daxil olması üçün sürətləndirilmiş prosedur başlaya və Ermənistan kifayət qədər tez Aİ-yə qəbul oluna bilər. Bu mövqeyi Fransa prezidenti Emmanuel Makron irəli sürəcək. Düzdür, Makronun bu il və ya ondan sonrakı illərdə, xüsusən də 2027-ci ildəki prezident seçkiləri zamanı necə sağ qalacağı məlum deyil.

- Yaxşı, amma Ukrayna niyə Aİ-yə qəbul edilməyib, çünki bu ölkə çoxdan parçalanmaq ərafındadır?

- Oradan almağa nə var? Ukraynadan əldə ediləcək heç nə qalmayıb. Artıq bunun necə bir ölkə olduğu bəlli deyil, sərhədləri bəlli deyil, ondan nə qalacağı bəlli deyil. Və heç kim tam miqyaslı hərbi əməliyyat vəziyyətində olan bir ölkəni qəbul etməyəcək.

2014-cü ilə qədər Ukraynanın Aİ-yə sürətləndirilmiş qoşulması proseduruna baxıla bilərdi. Lakin o vaxt onun əhalisi təxminən 35-40 milyon nəfər idi. Bu, Ermənistan əhalisinin sayından daha böyük

şəkildə Ukrayna ərazisini tərk edib Avropa İttifaqının digər ölkələrində yaşamağa başlayacaqdılar ki, bu da yerli əhalini və məmurları çox da sevindirməzdi. Və bu gün ukraynalı miqrantların Avropada xoş qarşılanmaması buna sübutdur.

- Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin rəhbəri müvafiq suala cavab olaraq bir gün əvvəl bəyan etdi ki, İrevan və Bakı sərhədi delimitasiya edərsə, Aİ missiyasına artıq ehtiyac qalmaya bilər. Və o, rus sərhədçiləri ilə müqayisə aparıb. Onlar deyirlər ki, Türkiyə ilə münasibətlər yaxşılaşarsa, o zaman Ermənistan-Türkiyə sərhədində rus sərhədçilərinə daha ehtiyac qalmayacaq. Bəs Ermənistan Aİ-yə yaxınlaşarsa, Mirzoyanın Avropa missiyası ilə bağlı bəyanatı İrevanın siyasətinin bütün məntiqinə zidd deyilmi?

- Ermənistan Aİ-yə daxil olarsa, Aİ-nin Ermənistan ərazisindəki missiyaları daimi olacaq. Monitoring missiyası konkret Ermənistan sərhədindən çıxarılsa belə. NATO nümayəndəlikləri də orada olacaq.

- Ermənistan bu il MDB və Aİİ kimi Avrasiya inteqrasiya strukturlarında özünü necə aparacaq?

- Paşinyan Ermənistanın MDB, Aİİ-də iştirakını azaldacaq və respublikanın iclaslarda təmsilçiliyini azaldacaq.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

Şəhərimizdə velosiped yollarının uzunluğu 100 km-ə çatdırılacaq

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Azərbaycan Yerüstü Nəqliyyat Agentliyinin (AYNA) İdarə Heyətinin sədri Anar Rzayev bildirib ki, Bakıda 31 küçə və prospekt üzrə 35 km uzunluğunda velosiped yolları yaradılıb, bu rəqəmin mərhələlərlə təxminən 100 km-ə çatdırılması nəzərdə tutulur.

Onun sözlərinə görə, ölkədə mikromobillik sahəsində qanunvericilik təkmilləşdirilib,

"kiçik elektrik nəqliyyat vasitəsi" və "kiçik elektrik nəqliyyat vasitəsinin operatoru" anlayışları qanunvericiliyə daxil edilib, bu sahədə nəzarət tədbirləri təkmilləşdirilib. "Hazırda Bakıda icarəyə verilən mikromobillik vasitələrinin sayı 476-dır. Bunun 77 %-ni kiçik elektrik nəqliyyat vasitələri (skuter), 18 %-ni velosiped, 5%-ni elektrik velosipedi təşkil edir. Ötən ilin sentyabr-dekabr aylarında mikromobillik operatorları 850 944 sifariş qəbul edib, 2 244 302 km məsafə qət edilib.

İngilislər 20 yaşlı özbək futbolçu üçün 50 milyon avro təklif edir

"Lans"ın və Özbəkistan millisinin müdafiəçisi Abdukodir Xusanov "Mançester Siti"yə keçməyə yaxındır. SİA xəbər verir ki, bu barədə jurnalist Floryan Plattenberq məlumat yayıb.

Onun sözlərinə görə, "şəhərlilər" 20 yaşlı futbolçu üçün artıq fransızlara 50 milyon avro təklif edib. Hazırda futbolçu tibbi müayinədən keçmək üçün klubdan müsbət cavab gözləyir. Xusanov 2023-cü ildən "Lans"da çıxış edir. Fransa təmsilçisi onu Belarusun "Energetik BQU" klubundan cəmi 100 min avroya transfer etmişdi. Bu, onun indiki dəyərindən 500 dəfə azdır.

"SƏS" qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseynov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN
6 aylıq 79.20 AZN
1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırıq!

Bakıda tramvayın effektiv olacağı ərazilər açıqlandı

Rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müavini Rəhman Hümətov 2024-cü ildə nəqliyyat sahəsində həyata keçirilmiş işlərlə bağlı brifinqdə tramvay nəqliyyatının perspektivləri barədə danışıb. Nazir müavini bildirib ki, Azərbaycan hökuməti Bakıda tramvayların effektiv olacağı əraziləri müəyyənləşdirib.

İstiqamətində də yeni yaşayış məntəqələri yaradıldığına görə həmin istiqamətdə də tramvay özünü doğrulda bilər", - deyərək qeyd edib.

"Tramvay kütləvi daşıma üçündür və onlar üçün ilk növbədə uyğun yer olmalıdır. Təhlillər aparmışıq və paytaxtda tramvay xətlərinin inşasının faydalı ola biləcəyi yerləri araşdırmışıq. Şəhər mərkəzində insanların hərəkəti üçün ən səmərəli vasitə metropolitendir. Tramvay Mehdiabad qəsəbəsindən Azadlıq prospektinə doğru, Binəqədidən keçməklə "28 may" metrostansiyasına qədər əhəmiyyətli ola bilər. "Seebreeze"

ELAN

Şirvan şəhəri, Fariz Eynullayev küçəsi 26 ünvanında yerləşən Mirzəyev Emin Elyas oğlunun xüsusi mülkiyyətində olan 0,006 ha torpaq sahəsinin AN 732683 nömrəli plan və ölçü itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur

Tiraj: 2700